CENTRUM SZKOLENIA POLICJI
W LEGIONOWIE

Zakład Służby Kryminalnej

MATERIAŁY DYDAKTYCZNE NR 197

Andrzej Łopuszyński

POSZUKIWANIA OSÓB ZAGINIONYCH

LEGIONOWO 2020

CENTRUM SZKOLENIA POLICJI
W LEGIONOWIE

Zakład Służby Kryminalnej

MATERIAŁY DYDAKTYCZNE NR 197

Andrzej Łopuszyński

POSZUKIWANIA OSÓB ZAGINIONYCH

LEGIONOWO 2020

ISBN 978-83-62455-19-5

Korekta, skład i druk:
Wydział Wydawnictw i Poligrafii
Centrum Szkolenia Policji w Legionowie

Nakład 65 egz.

SPIS TREŚCI

PRZEDMOWA 5

1. PODSTAWOWE DEFINICJE 7

2. CZYNNOŚCI POSZUKIWAWCZE 10

3. CHILD ALERT W POLSCE 15

4. KRAJOWA BAZA DANYCH DNA 19

5. DOKUMENTOWANIE CZYNNOŚCI POSZUKIWAWCZYCH 24

6. ZAKOŃCZENIE POSZUKIWANIA OSOBY ZAGINIONEJ 25

7. POSZUKIWANIA OPIEKUŃCZE 26

8. POSZUKIWANIA – WYBRANE PRZYPADKI 28

9. RYZYKO SAMOBÓJSTWA WŚRÓD OSÓB ZAGINIONYCH 33

BIBLIOGRAFIA 36

PRZEDMOWA

Nakładem wydawnictwa Centrum Szkolenia Policji w Legionowie w 2013 r. ukazały się materiały dydaktyczne „Poszukiwanie osób zaginionych oraz postępowanie w przypadku ujawnienia osoby". Materiały te obejmowały między innymi problematykę poszukiwania osób zaginionych i postępowania w przypadku ujawnienia osoby o nieustalonej tożsamości, opracowaną w oparciu o zarządzenie nr 124 Komendanta Głównego Policji z dnia 4 czerwca 2012 r. w sprawie prowadzenia przez Policję poszukiwania osoby zaginionej oraz w przypadku ujawnienia osoby o nieustalonej tożsamości lub znalezienia nieznanych zwłok oraz szczątków ludzkich.

W 2018 r. zostało opublikowane nowe zarządzenie nr 48 Komendanta Głównego Policji z dnia 28 czerwca 2018 r. w sprawie prowadzenia przez Policję poszukiwania osoby zaginionej oraz w przypadku ujawnienia osoby o nieustalonej tożsamości lub znalezienia nieznanych zwłok oraz szczątków ludzkich. Z uwagi na liczne zmiany, jakie zostały wprowadzone wraz z wejściem w życie nowych przepisów, przedmiotowa problematyka wymagała aktualizacji, dlatego Autor opracował niniejsze materiały dydaktyczne.

Publikacja jest przeznaczona dla policjantów odbywających szkolenie zawodowe podstawowe. Może być także przydatna w doskonaleniu zawodowym oraz samodoskonaleniu funkcjonariuszy.

Autor

1. PODSTAWOWE DEFINICJE

Podstawowe definicje określone w zarządzeniu nr 48 Komendanta Głównego Policji z dnia 28 czerwca 2018 r.[1]

1) **zaginięcie osoby** – zaistnienie zdarzenia, uniemożliwiającego ustalenie miejsca pobytu osoby fizycznej, wymagające jej odnalezienia albo udzielenia pomocy w celu zapewnienia ochrony życia, zdrowia lub wolności;
2) **osoba zaginiona** – osoba, którą na skutek zdarzenia uniemożliwiającego ustalenie miejsca jej pobytu należy odnaleźć w celu zapewnienia ochrony jej życia, zdrowia lub wolności;
3) **poziom poszukiwania** – stopień określający niezwłoczność i zakres podjęcia czynności poszukiwawczych w zależności od stwierdzonego ryzyka wystąpienia zagrożenia dla życia, zdrowia lub wolności osoby zaginionej, oznaczony jako:
   - **poziom I** – dotyczący osoby, której zaginięcie związane jest z realnym, bezpośrednim występowaniem zagrożenia dla jej życia, zdrowia lub wolności, dla którego ratowania wymagane jest bezpośrednie i natychmiastowe podjęcie czynności poszukiwawczych z zaangażowaniem znacznych sił i środków ze strony Policji, na przykład dotyczące osoby:
     - małoletniej w wieku do 10 lat,
     - małoletniej w wieku od 11 do 13 lat, zaginionej po raz pierwszy,
     - niezdolnej do samodzielnej egzystencji,
     - wymagającej stałego przyjmowania leków, których brak przyjęcia w odpowiednim czasie stanowi zagrożenie jej życia,
     - zaginionej w związku z realnym podejrzeniem popełnienia na jej szkodę przestępstwa przeciwko życiu lub wolności,
     - której zachowanie w realny sposób wskazywało na bezpośredni zamiar popełnienia samobójstwa, a natychmiastowe podjęcie czynności poszukiwawczych oraz zaangażowanie znacznych sił i środków z dużym prawdopodobieństwem przyczyni się do zapobieżenia zamachu samobójczego,
   - **poziom II** – dotyczący osoby, której zaginięcie związane jest z uzasadnionym podejrzeniem wystąpienia ryzyka zagrożenia dla jej życia, zdrowia lub wolności, na przykład dotyczące osoby:
     - deklarującej po raz kolejny zamiar popełnienia samobójstwa, albo której deklaracja zamiaru popełnienia samobójstwa nie stanowiła realnych przesłanek jej spełnienia,
     - małoletniej w wieku od 14 do 18 lat zaginionej po raz pierwszy,
     - zdolnej do samodzielnej egzystencji, ale wymagającej opieki i stałego przyjmowania leków, których nieprzyjęcie może spowodować zagrożenie jej zdrowia,

[1] Zarządzenie nr 48 Komendanta Głównego Policji z dnia 28 czerwca 2018 r. w sprawie prowadzenia przez Policję poszukiwania osoby zaginionej oraz postępowania w przypadku ujawnienia osoby o nieustalonej tożsamości lub znalezienia nieznanych zwłok oraz szczątków ludzkich (Dz. Urz. KGP poz. 77).

  - zaginionej za granicą Rzeczypospolitej Polskiej, wobec której istnieje uzasadniona potrzeba udzielenia pomocy w celu ochrony jej życia, zdrowia lub wolności;
- **poziom III** – dotyczący osoby, której zaginięcie nie jest związane z bezpośrednim oraz uzasadnionym zagrożeniem dla jej życia, zdrowia lub wolności, na przykład dotyczące osoby:
  - wyrażającej wolę zerwania kontaktów z rodziną, osobami najbliższymi lub środowiskiem, w którym ostatnio przebywała,
  - która oddaliła się z miejsca zamieszkania w wyniku nieporozumień rodzinnych,
  - co do której nie jest możliwe ustalenie przyczyn lub okoliczności zaginięcia,
  - z którą brak jest kontaktu, a która deklarowała chęć wyjazdu lub jej zaginięcie związane jest z wyjazdem albo pobytem za granicą Rzeczypospolitej Polskiej,
  - niewymagającej stałej opieki medycznej lub stałego przyjmowania leków, która samowolnie oddaliła się z placówki opiekuńczej, leczniczej lub innej placówki,
  - małoletniej w wieku od 11 do 13 lat zaginionej po raz kolejny;

4) **poszukiwanie opiekuńcze** – poszukiwanie osoby małoletniej i nieletniej prowadzone w związku z:
   - decyzją sądu rodzinnego o umieszczeniu nieletniego w schronisku dla nieletnich, zakładzie poprawczym lub innej wskazanej placówce, zawierającą zlecenie lub polecenie wydane na podstawie ustawy z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich,
   - samowolnym oddaleniem się nieletniego ze schroniska dla nieletnich lub zakładu poprawczego albo innej placówki, w której nieletni był umieszczony na mocy decyzji sądu rodzinnego albo z niepowrotem nieletniego tam przebywającego z przepustki lub urlopu w wyznaczonym terminie,
   - samowolnym oddaleniem się małoletniego w wieku od 14 lat z domu rodzinnego, placówki opiekuńczo-wychowawczej, młodzieżowego ośrodka socjoterapii lub innej tego typu placówki zapewniającej pieczę zastępczą albo nie powracających z przepustek do tych ośrodków i placówek;
5) **porwanie rodzicielskie** – zdarzenie, w wyniku którego jedno z rodziców lub opiekunów prawnych posiadających władzę rodzicielską bez woli i wiedzy drugiego z nich pod pretekstem krótkotrwałego pobytu wywozi lub zatrzymuje osobę małoletnią na stałe, pozbawiając tym samym drugiego rodzica lub opiekuna prawnego posiadającego władzę rodzicielską możliwości utrzymywania kontaktu z małoletnim w przysługującym mu zgodnie z prawem zakresie;
6) **miejsce zaginięcia** – ustalone i jednoznacznie potwierdzone na podstawie uzyskanych informacji miejsce, w którym osoba zaginiona przebywała bezpośrednio przed zaginięciem;
7) **miejsce zameldowania** – miejscowość, w której osoba była zameldowana na pobyt stały lub czasowy;
8) **miejsce zamieszkania** – miejscowość, w której osoba przebywała przed zaginięciem, gdzie znajdował się ośrodek jej codziennego życia oraz gromadzenia rzeczy osobistych lub materialnych, niezmieniająca się wskutek dłuższego lub krótszego oddalenia się z niej;
9) **zbiór danych daktyloskopijnych** – zbiory odcisków linii papilarnych osób, niezidentyfikowanych śladów linii papilarnych z miejsc przestępstw oraz śladów linii papilarnych, które mogą pochodzić od osób zaginionych;
10) **zbiór zdjęć sygnalitycznych** – zbiory kart albumowych prowadzone na zasadach określonych w przepisach w sprawie uzyskiwania, przetwarzania i wykorzystywania przez Policję informacji oraz sposobów zakładania i prowadzenia zbiorów tych informacji;
11) **osoba uprawniona** – osoba, która zawiadomiła Policję o zaginięciu osoby lub samowolnym oddaleniu się osoby małoletniej lub nieletniej, o której mowa w pkt 4, wskazując jednoznacznie okoliczności tego faktu;
12) **osoba najbliższa** – małżonek, wstępny, zstępny, rodzeństwo, powinowaty w tej samej linii lub stopniu, osoba pozostająca w stosunku przysposobienia oraz jej małżonek, a także osoba pozostająca we wspólnym pożyciu;
13) **baza danych DNA** – zbiór danych zawierający informacje o wynikach analizy kwasu deoksyrybonukleinowego, prowadzony zgodnie z art. 21a –21e ustawy o Policji;

14) **KSIP** – Krajowy System Informacyjny Policji w rozumieniu § 10 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 21 lipca 2016 r. w sprawie przetwarzania informacji przez Policję (Dz. U. poz. 1091 oraz z 2018 r. poz. 222), którego funkcjonowanie oraz sposoby przetwarzania w jego zbiorach danych informacji i danych osobowych regulują przepisy odrębne Komendanta Głównego Policji w sprawie funkcjonowania Krajowego Systemu Informacyjnego Policji;
15) **rejestracja i sprawdzenie w KSIP** – operacje przetwarzania wykonywane w KSIP na zasadach określonych w przepisach odrębnych Komendanta Głównego Policji w sprawie funkcjonowania Krajowego Systemu Informacyjnego Policji;
16) **SIS** – System Informacyjny Schengen w rozumieniu art. 2 pkt 15 ustawy z dnia 24 sierpnia 2007 r. o udziale Rzeczypospolitej Polskiej w Systemie Informacyjnym Schengen oraz Wizowym Systemie Informacyjnym (Dz. U. z 2018 r. poz. 134 i 138);
17) **biuro KGP właściwe do koordynowania poszukiwań osób zaginionych** – komórka organizacyjna Komendy Głównej Policji wyznaczona do nadzorowania i koordynowania poszukiwań osób zaginionych na terenie kraju;
18) **Child Alert** – system wsparcia poszukiwań uprowadzonych i zaginionych osób małoletnich, mający na celu natychmiastowe poinformowanie jak największej liczby osób o prowadzonych przez Policję poszukiwaniach osoby małoletniej za pośrednictwem mediów interaktywnych oraz środków masowego przekazu;
19) **CPOZ KGP** – Centrum Poszukiwań Osób Zaginionych Komendy Głównej Policji funkcjonujące w ramach biura właściwego do koordynowania poszukiwań osób zaginionych, powołane decyzją nr 147 Komendanta Głównego Policji z dnia 15 kwietnia 2013 r. w sprawie Centrum Poszukiwań Osób Zaginionych Komendy Głównej Policji (Dz. Urz. KGP poz. 36);
20) **koordynator CPOZ KGP** – osoba wykonująca czynności służbowe w Centrum Poszukiwań Osób Zaginionych Komendy Głównej Policji;
21) **koordynator wojewódzki ds. zaginięć** – osoba wyznaczona do udzielania wsparcia konsultacyjno-doradczego w ramach czynności poszukiwawczych realizowanych na terenie danego województwa oraz współpracy z CPOZ KGP w zakresie realizowanych poszukiwań osób zaginionych poziomu I;
22) **sztab dowodzenia** – zespół funkcjonariuszy powołany przez kierownika jednostki Policji lub osobę przez niego upoważnioną, na czas uruchomienia systemu Child Alert;
23) **czynność administracyjno-porządkowa** – czynność polegająca na sprawdzaniu policyjnych i pozapolicyjnych zbiorów danych osobowych oraz miejsc ustalonych jako prawdopodobne miejsca pobytu osoby poszukiwanej;
24) **czynność jednorazowa** – czynność poszukiwawcza podjęta w celu wykonania innej niż zarządzenie poszukiwania dyspozycji uprawnionego organu, niepodlegająca rejestracji w Krajowym Systemie Informacyjnym Policji[2].

[2] Tamże, § 2 ust. 1.

2. CZYNNOŚCI POSZUKIWAWCZE

Policja podejmuje poszukiwania osoby zaginionej niezwłocznie po otrzymaniu informacji o zaginięciu osoby. Zawiadomienie o zaginięciu osoby przyjmuje się od osoby uprawnionej, bezpośrednio po otrzymaniu takiej informacji. Zawiadomienie o zaginięciu osoby jest obowiązany przyjąć dyżurny jednostki Policji lub wyznaczony przez niego policjant jednostki Policji, do której zgłosiła się osoba uprawniona[3].

Każdy pełniący służbę policjant, do którego zgłosi się osoba uprawniona, jest zobowiązany:

1) przyjąć od osoby uprawnionej informację o zaginięciu osoby;
2) niezwłocznie przekazać informację o zaginięciu osoby do dyżurnego najbliższej jednostki Policji oraz podjąć zarządzone przez niego czynności;
3) sporządzić notatkę służbową z wykonanych czynności i przekazać ją dyżurnemu jednostki Policji[4].

Jeżeli z treści przyjętego zawiadomienia lub otrzymanej informacji o zaginięciu osoby wynika, iż istnieje realna możliwość szybkiego odnalezienia osoby zaginionej, a zwłaszcza osoby małoletniej lub wymagającej opieki albo gdy zachodzi obawa bezpośredniego zagrożenia życia, zdrowia lub wolności tej osoby – dyżurny jednostki Policji zarządza czynności poszukiwawcze w niezbędnym zakresie i nadzoruje ich przebieg[5].

Przyjmując zawiadomienie o zaginięciu osoby, należy ustalić w szczególności:

1) pełne dane personalne osoby zaginionej;
2) cechy wyglądu zewnętrznego z uwzględnieniem znaków szczególnych;
3) opis ubioru z uwzględnieniem znaków lub cech szczególnych poszczególnych elementów;
4) opis przedmiotów posiadanych w czasie zaginięcia, w tym numer telefonu komórkowego osoby zaginionej;
5) miejsce i okoliczności zaginięcia;
6) informacje o stanie zdrowia osoby zaginionej, w tym dane dotyczące upośledzeń fizycznych oraz psychicznych, nałogach oraz charakter nawyków i skłonności z uwzględnieniem prób samobójczych oraz innych zagrożeń dla bezpieczeństwa własnego i innych osób;
7) rodzaj, czas trwania i skutki poprzednich oddaleń z miejsca pobytu;
8) prawdopodobną przyczynę zaginięcia, w kontekście sytuacji rodzinnej, zawodowej, konfliktów, wypowiedzi, pozostawionych listów;
9) adresy osób i instytucji, do których mogła udać się osoba zaginiona;

[3] Tamże, § 3 ust. 1–2.
[4] Tamże, § 3 ust. 4.
[5] Tamże, § 3 ust. 5.

10) rodzaj i zakres czynności poszukiwawczych podjętych dotychczas przez rodzinę, znajomych lub podmioty pozapolicyjne;
11) informacje dotyczące opiekuna prawnego osoby zaginionej, w szczególności dane kontaktowe;
12) jeżeli to możliwe, informacje dotyczące osoby uprawnionej do odbioru osoby zaginionej w przypadku wystąpienia takiej konieczności;
13) nazwy kont internetowych portali społecznościowych, do których osoba zaginiona należała;
14) kryteria umożliwiające uruchomienie Child Alert[6].

Do zawiadomienia o zaginięciu osoby, w miarę możliwości, dołącza się aktualną fotografię osoby zaginionej, przekazaną przez zawiadamiającego o zaginięciu.

Przyjmujący zawiadomienie o zaginięciu osoby jest zobowiązany do niezwłocznego sprawdzenia osoby w KSIP.

Policjant przyjmujący zawiadomienie o zaginięciu osoby powinien poinformować osobę zawiadamiającą o najbliższym punkcie lub siedzibie organizacji udzielającej pomocy prawnej lub psychologicznej rodzinom osób zaginionych, a w przypadku poszukiwania osoby małoletniej o całodobowej bezpłatnej linii telefonicznej 116 000[7].

Zawiadomienie o zaginięciu osoby oraz osobę poszukiwaną rejestruje się w KSIP niezwłocznie po przyjęciu zawiadomienia o zaginięciu osoby.

Przyjmujący zawiadomienie o zaginięciu osoby sporządza notatkę służbową zawierającą dodatkowe ustalenia i informacje uzyskane w trakcie przyjęcia zawiadomienia[8].

Stopień poziomu poszukiwań określa policjant sporządzający zawiadomienie o zaginięciu osoby, po dokonaniu analizy i oceny podanych w nim faktów i okoliczności, a następnie zatwierdza go kierownik jednostki Policji, a w przypadku jego nieobecności dyżurny jednostki Policji, w której przyjęto zawiadomienie o zaginięciu osoby. Jednostką Policji właściwą miejscowo do prowadzenia poszukiwania osoby zaginionej jest ta jednostka Policji, na której obszarze osoba zaginiona posiadała miejsce zamieszkania[9].

Jednostka Policji, która przyjęła zawiadomienie o zaginięciu osoby oraz dokonała rejestracji informacji o zaginięciu oraz o osobie zaginionej w KSIP, po akceptacji kierownika jednostki Policji lub osoby przez niego upoważnionej, **może zmienić poziom poszukiwań na poziom:**

1) niższy w ciągu 24 godzin od dokonania rejestracji informacji o osobie zaginionej w KSIP;
2) wyższy na każdym etapie prowadzonego poszukiwania osoby zaginionej w oparciu o nowe okoliczności lub ustalenia.

Zmiana poziomu poszukiwania wymaga sporządzenia zaakceptowanej przez kierownika jednostki Policji lub osoby przez niego upoważnionej notatki służbowej zawierającej uzasadnienie zmiany poziomu poszukiwania[10].

Policjant prowadzący czynności poszukiwawcze jest obowiązany utrzymywać niezbędny kontakt z osobą uprawnioną, a w tym udzielać jej dozwolonych prawem informacji o stanie i przebiegu poszukiwania osoby zaginionej, nieobjętych klauzulą tajności[11].

W przypadku uzyskania informacji o zaginięciu osoby kwalifikującej się do poziomu I poszukiwań należy:

1) przyjąć zawiadomienie o zaginięciu od osoby uprawnionej;

---

[6] Tamże, § 4.
[7] Tamże, § 5.
[8] Tamże, § 7.
[9] Tamże, § 8.
[10] Tamże, § 9.
[11] Tamże, § 11.

2) dokonać analizy i oceny uzyskanych faktów i okoliczności zaginięcia, określając stopień poziomu poszukiwań;
3) dokonać sprawdzenia i rejestracji informacji o zaginięciu oraz o osobie zaginionej w KSIP;
4) zorganizować dodatkowe siły i środki ze stanu jednostki Policji, w wyniku ogłoszenia alarmu dla jednostki, w celu wykorzystania ich w czynnościach poszukiwawczych prowadzonych na terenie danej jednostki;
5) powiadomić koordynatora wojewódzkiego ds. zaginięć właściwej nadrzędnej jednostki Policji;
6) powiadomić CPOZ KGP poprzez przesłanie notatki służbowej dotyczącej zaistniałego zdarzenia;
7) niezwłocznie zorganizować i przeprowadzić penetrację terenu ostatniego miejsca pobytu osoby zaginionej i innych ustalonych miejsc;
8) dokonać sprawdzenia w szpitalach;
9) zabezpieczyć ujawnione ślady i dowody związane z zaistniałym zdarzeniem, w tym materiał biologiczny umożliwiający oznaczenie profilu DNA osoby zaginionej;
10) wykorzystać techniczne środki wsparcia poszukiwań oraz dokonać ustaleń telekomunikacyjnych;
11) poinformować i wykorzystać do prowadzonych poszukiwań siły i środki ze stanu innych jednostek Policji, w tym jednostki nadrzędnej oraz CPOZ KGP;
12) poinformować o poszukiwaniach siły i środki pozapolicyjne oraz wykorzystać je do prowadzonych poszukiwań, np.: Państwową Straż Pożarną, Ochotniczą Straż Pożarną, Straż Graniczną, Straż Miejską, Straż Gminną, Wojsko, Grupy Poszukiwawczo-ratownicze, Górskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe, Tatrzańskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe, Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe;
13) dokonać w miarę możliwości zabezpieczenia i analizy zapisów z monitoringu w rejonie miejsca zaginięcia osoby oraz miejsc, w których po raz ostatni mogła być widziana;
14) uzyskać zgodę osoby najbliższej albo przedstawiciela ustawowego na publikację wizerunku osoby zaginionej i po jej uzyskaniu opublikować informację w internetowej, policyjnej bazie osób zaginionych, a w uzasadnionych przypadkach na głównej stronie portalu internetowego Komendy Głównej Policji, właściwej komendy lub komend wojewódzkich Policji oraz w środkach masowego przekazu;
15) dokonać lub zlecić dokonanie typowania osoby zaginionej polegającego na porównaniu rysopisów, w tym znaków szczególnych osoby zaginionej z zarejestrowanymi w KSIP informacjami o N.N. osobach i N.N. zwłokach, na zasadach określonych w przepisach odrębnych Komendanta Głównego Policji o funkcjonowaniu KSIP;
16) zlecić oznaczenie profilu DNA pochodzącego od osoby zaginionej lub osób, o których mowa w art. 15 ust. 1 pkt 3a lit. c ustawy o Policji w terminie do 90 dni od dnia przyjęcia zawiadomienia o zaginięciu osoby;
17) zlecić rejestrację profilu DNA w bazie danych DNA celem porównania go z profilami zarejestrowanymi w bazie danych DNA;
18) zlecić rejestrację zabezpieczonych śladów linii papilarnych w automatycznym systemie identyfikacji daktyloskopijnej AFIS celem dokonania stosownych porównań;
19) podjąć inne dodatkowe, uzasadnione okolicznościami prowadzonej sprawy czynności umożliwiające ustalenie miejsca pobytu lub odnalezienie osoby zaginionej[12].

Policjant prowadzący poszukiwania osoby zaginionej, zakwalifikowanej do poziomu I, niezależnie od ww. czynności, powinien także uwzględnić konieczność:

1) udziału w czynnościach poszukiwawczych, zarządzonych przez dyżurnego jednostki Policji;
2) udziału w czynnościach dochodzeniowo-śledczych prowadzonych w trybie określonym w procedurze karnej;
3) sprawdzenia informacji podanych przez osobę uprawnioną w złożonym przez nią zawiadomieniu o zaginięciu osoby;

[12] Tamże, § 12 ust. 1.

4) uzyskania w uzasadnionym przypadku wykazu połączeń telefonicznych osoby zaginionej i dokonania ich weryfikacji pod kątem przydatności w prowadzonych czynnościach poszukiwawczych;
5) ustalenia prawnej i faktycznej sytuacji rodzinnej małoletniej lub ubezwłasnowolnionej osoby zaginionej;
6) dokonania przeglądu akt spraw prowadzonych wobec lub z udziałem osoby zaginionej, w celu ustalenia świadków, miejsc i innych okoliczności wyznaczających kierunek prowadzonego poszukiwania;
7) dokonania penetracji, innych niż ostatnie, miejsc pobytu osoby zaginionej, w celu ustalenia świadków lub innych faktów lub dowodów umożliwiających odnalezienie osoby zaginionej;
8) udziału w czynnościach operacyjno-rozpoznawczych w środowisku osoby zaginionej[13].

W przypadku uzyskania informacji o zaginięciu osoby kwalifikującej się do poziomu II poszukiwań należy:

1) przyjąć zawiadomienie o zaginięciu od osoby uprawnionej;
2) dokonać analizy i oceny uzyskanych faktów i okoliczności zaginięcia, określając stopień poziomu poszukiwań;
3) dokonać sprawdzenia i rejestracji informacji o zaginięciu oraz o osobie zaginionej w KSIP;
4) rozważyć zorganizowanie dodatkowych sił i środków ze stanu jednostki Policji w celu wykorzystania w czynnościach poszukiwawczych;
5) zorganizować i przeprowadzić penetrację terenu ostatniego miejsca pobytu osoby zaginionej i innych ustalonych miejsc;
6) dokonać sprawdzenia w szpitalach;
7) zabezpieczyć ujawnione ślady i dowody związane z zaistniałym zdarzeniem, w tym materiał biologiczny umożliwiający oznaczenie profilu DNA osoby zaginionej;
8) wykorzystać techniczne środki wsparcia poszukiwań oraz ustalenia telekomunikacyjne;
9) rozważyć zorganizowanie i wykorzystanie do prowadzonych poszukiwań sił i środków ze stanu innych jednostek Policji, w tym jednostki nadrzędnej oraz CPOZ KGP;
10) rozważyć zorganizowanie i wykorzystanie do prowadzonych poszukiwań siły i środki pozapolicyjne, np.: Państwową Straż Pożarną, Ochotniczą Straż Pożarną, Straż Graniczną, Straż Miejską, Straż Gminną, grupy poszukiwawczo-ratownicze, Górskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe, Tatrzańskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe, Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe i inne;
11) dokonać w miarę możliwości zabezpieczenia i analizy zapisów z monitoringu w rejonie miejsca zaginięcia osoby oraz miejsc, w których po raz ostatni mogła być widziana;
12) uzyskać zgodę osoby najbliższej albo przedstawiciela ustawowego na publikację wizerunku osoby zaginionej i po jej uzyskaniu opublikować informację na stronach internetowych Komendy Głównej Policji oraz w środkach masowego przekazu;
13) dokonać lub zlecić dokonanie typowania osoby zaginionej polegającego na porównaniu rysopisów, w tym znaków szczególnych osoby zaginionej z zarejestrowanymi w KSIP informacjami o N.N. osobach i N.N. zwłokach, na zasadach określonych w przepisach odrębnych Komendanta Głównego Policji o funkcjonowaniu KSIP;
14) zlecić oznaczenie profilu DNA pochodzącego od osoby zaginionej lub osób, o których mowa w art. 15 ust. 1 pkt. 3a lit. c ustawy o Policji w terminie do 90 dni od dnia przyjęcia zawiadomienia o zaginięciu osoby;
15) zlecić rejestrację profilu DNA w bazie danych DNA celem porównania go z profilami zarejestrowanymi w bazie danych DNA;

[13] Tamże, § 15 ust. 1.

16) zlecić rejestrację zabezpieczonych śladów linii papilarnych w automatycznym systemie identyfikacji daktyloskopijnej AFIS celem dokonania stosownych porównań;
17) podjąć inne dodatkowe, uzasadnione okolicznościami prowadzonej sprawy czynności umożliwiające ustalenie miejsca pobytu lub odnalezienie osoby zaginionej[14].

Policjant prowadzący poszukiwania osoby zaginionej, zakwalifikowanej do poziomu II, niezależnie od ww. czynności, powinien także uwzględnić konieczność podjęcia czynności takich jak przy osobie zakwalifikowanej do poziomu I, wymienionych w § 15 ust. 1.

W przypadku uzyskania informacji o zaginięciu osoby kwalifikującej się do poziomu III poszukiwań należy:
1) przyjąć zawiadomienie o zaginięciu od osoby uprawnionej;
2) dokonać analizy i oceny uzyskanych faktów i okoliczności zaginięcia, określając stopień poziomu poszukiwań;
3) dokonać sprawdzenia i rejestracji informacji o zaginięciu oraz o osobie zaginionej w KSIP;
4) zorganizować i przeprowadzić penetrację terenu ostatniego miejsca pobytu osoby zaginionej i innych ustalonych miejsc;
5) dokonać sprawdzenia w szpitalach;
6) zabezpieczyć ujawnione ślady i dowody związane z zaistniałym zdarzeniem, w tym materiał biologiczny umożliwiający oznaczenie profilu DNA osoby zaginionej;
7) dokonać w miarę możliwości zabezpieczenia i analizy zapisów z monitoringu w rejonie miejsca zaginięcia osoby oraz miejsc, w których po raz ostatni mogła być widziana;
8) uzyskać zgodę osoby najbliższej albo przedstawiciela ustawowego na publikację wizerunku osoby zaginionej i po jej uzyskaniu opublikować informację na stronach internetowych Komendy Głównej Policji oraz w środkach masowego przekazu;
9) dokonać lub zlecić dokonanie typowania osoby zaginionej polegającego na porównaniu rysopisów, w tym znaków szczególnych osoby zaginionej z zarejestrowanymi w KSIP informacjami o N.N. osobach i N.N. zwłokach, na zasadach określonych w przepisach odrębnych Komendanta Głównego Policji o funkcjonowaniu KSIP;
10) zlecić oznaczenie profilu DNA w terminie do 180 dni od dnia przyjęcia zawiadomienia o zaginięciu;
11) zlecić rejestrację profilu DNA w bazie danych DNA celem porównania go z profilami zarejestrowanymi w bazie danych DNA;
12) zlecić rejestrację zabezpieczonych śladów linii papilarnych w automatycznym systemie identyfikacji daktyloskopijnej AFIS celem dokonania stosownych porównań;
13) podjąć inne dodatkowe, uzasadnione okolicznościami prowadzonej sprawy czynności umożliwiające ustalenie miejsca pobytu lub odnalezienie osoby zaginionej[15].

Jak wynika z powyższych zapisów, zakres czynności poszukiwawczych zależy od poziomu poszukiwań osoby zaginionej.

[14] Tamże, § 13 ust. 1.
[15] Tamże, § 14 ust. 1.

3. CHILD ALERT W POLSCE

System alarmowania, który w momencie uprowadzenia dziecka uruchamia zorganizowaną i natychmiastową, kierowaną przez odpowiednie komórki policji, akcję poszukiwawczą, jest w Europie stosunkowo młody. W 2006 r. wprowadziła go Francja, rok później Grecja, Portugalia i Włochy, w 2008 r. Holandia, a Belgia trzy lata później. Na mocy deklaracji Parlamentu Europejskiego do programu przyłączyły się także inne kraje członkowskie, na przykład Irlandia, w której system Child Alert wprowadzono w maju 2012 r., a na przełomie lat 2013/2014 dołączyła do niego także Polska. Program opracowała i wdrażała Komenda Główna Policji, współpracowali przy jego powstaniu pracownicy naukowi Wydziału Bezpieczeństwa Wewnętrznego Uczelni Techniczno-Handlowej im. Heleny Chodkowskiej.
W Polsce rocznie zgłaszanych jest od 15 do 20 tys. zaginięć osób. Corocznie polska Policja notuje około 150 zaginięć dzieci w wieku do 7 roku życia, około 500 zaginięć dzieci w wieku 7–13 lat i około 3500 zaginięć dzieci w wieku 13–17 lat. Większość zaginionych zostaje odnaleziona w ciągu pierwszych 14 dni. Ale i tak trwa to zbyt długo, a w przypadku zaginięć wynikających z przestępstwa (porwania dla okupu, szantażu itp.) każda chwila zwłoki może pociągnąć za sobą nieobliczalne następstwa. Dlatego tak ważne było objęcie naszego kraju programem Child Alert, którego opracowanie i wdrożenie zostało współfinansowane ze środków Unii Europejskiej w ramach projektu Daphne III[16].
Poniżej zostały przedstawione szczegółowe procedury funkcjonowania systemu.
W przypadku, gdy na podstawie uzyskanych informacji zachodzi uzasadnione podejrzenie, że zaginiona osoba małoletnia jest ofiarą przestępstwa związanego z pozbawieniem wolności lub jej życie, zdrowie jest bezpośrednio zagrożone, Policja może uruchomić system Child Alert.

Child Alert może zostać uruchomiony na każdym etapie prowadzonych poszukiwań, jeśli łącznie spełnione zostaną następujące przesłanki:

1) osoba zaginiona w chwili zaginięcia nie ukończyła 18 roku życia;
2) istnieje uzasadnione podejrzenie, że osoba małoletnia jest ofiarą przestępstwa związanego z pozbawieniem wolności lub jej życie, zdrowie jest bezpośrednio zagrożone;
3) uzyskano pisemną zgodę, której wzór stanowi załącznik nr 6 do zarządzenia, od rodzica albo opiekuna prawnego zaginionej osoby małoletniej na rozpowszechnienie komunikatu, a w przypadku braku możliwości nawiązania kontaktu z rodzicem albo opiekunem prawnym uzyskano zgodę sądu rodzinnego;
4) z posiadanych przez Policję informacji wynika, że rozpowszechnienie komunikatu może w realny sposób przyczynić się do odnalezienia małoletniej osoby zaginionej;
5) uzyskane informacje są wystarczające do sporządzenia komunikatu.

[16] R. Maciejczyk, *Child Alert w Polsce*, „Przedsiębiorstwo Przyszłości" – kwartalnik Uczelni Techniczno-Handlowej im. Heleny Chodkowskiej, s. 122–124.

Komunikat zawiera informacje dotyczące małoletniej osoby zaginionej oraz inne istotne dane mogące się przyczynić do jej odnalezienia. Treść komunikatu zawiera również numer telefonu Child Alert, na który mogą być przekazywane informacje o zaginionej osobie. Jeżeli z posiadanych informacji wynika, iż użycie Child Alertu może spowodować realne zagrożenie dla życia, zdrowia osoby małoletniej, należy odstąpić od jego uruchomienia. Uruchomienie Child Alertu następuje na wniosek kierownika jednostki Policji prowadzącej poszukiwania osoby zaginionej lub osoby przez niego wyznaczonej po uprzednim stwierdzeniu zaistnienia kryteriów do jego uruchomienia[17].
Child Alert uruchamiany jest na czas 12 godzin liczony od momentu rozesłania komunikatu o zaginionej osobie małoletniej. W trakcie trwania Child Alertu jednostka Policji prowadząca poszukiwania może zwrócić się pisemnie bądź drogą elektroniczną do CPOZ KGP o dokonanie zmiany w treści komunikatu. O odwołaniu Child Alertu koordynator CPOZ KGP powiadamia dyżurnego Komendy Głównej Policji telefonicznie oraz drogą elektroniczną[18].

CHILD ALERT W APLIKACJI DLA KIEROWCÓW

Niezwykle pomocne w odnajdywaniu osób zaginionych okazuje się funkcjonowanie systemu w aplikacjach dla kierowców.
W 2016 r. Komendant Główny Policji podpisał porozumienie o współpracy w ramach systemu Child Alert z firmą NEPTIS S.A. – operatorem popularnej w Polsce nawigacji samochodowej YANOSIK. Podpisanie porozumienia uporządkowało procedury związane z publikacją komunikatów Child Alert na ekranach nawigacji samochodowych.
Celem Child Alert jest poinformowanie jak największej liczby osób o zaginięciu dziecka. Z aplikacji Yanosik miesięcznie korzysta ponad 1,5 mln kierowców, dzięki czemu znacznie poszerza się grono ludzi włączonych w poszukiwania. W komunikatorze dla kierowców wyświetlane są bannery z wizerunkiem dziecka, miejscem zaginięcia, opisem ubioru oraz komunikatem pod jaki numer telefonu kierować przesłanki na temat zaginionych.
Dla Centrum Poszukiwań Osób Zaginionych KGP szczególnie istotne jest poszerzenie funkcjonalności systemu o możliwość szybkiego dotarcia z komunikatem do indywidualnych użytkowników, również tych będących „w drodze" nieśledzących na bieżąco telewizji bądź Internetu[19].
Na podstawie zaginięć osób, jakie miały miejsce w Polsce, poniżej przedstawiono wybrane przypadki stosowania systemu.
Od dwóch lat działania Child Alertu w Polsce pierwszy raz system uruchomiono przy poszukiwaniach dziewczynki o imieniu Maja.

Zdarzenie nr 1

Zaginięcie dziewczynki zgłosił jej ojciec, zaniepokojony, że córka nie wraca ze szkoły. Policja natychmiast przyjęła zgłoszenie i zaczęła m.in. od sprawdzenia miejscowego monitoringu. Okazało się, że w czasie, gdy Maję stracono z oczu, uliczką między przystankiem a jej domem przejeżdżał obcy samochód. Zaczęto podejrzewać porwanie. Tym bardziej, że właścicielka auta zeznała, że komuś je pożyczyła i nie wie, co się dzieje z pojazdem. Nie było już wątpliwości: samochód ma coś wspólnego z zagubieniem się dziewczynki, a jej życiu i zdrowiu może zagrażać niebezpieczeństwo. To wtedy po raz pierwszy od dwóch lat

[17] Zarządzenie nr 48 Komendanta Głównego Policji z dnia 28 czerwca 2018 r. w sprawie prowadzenia przez Policję poszukiwania osoby zaginionej oraz w przypadku ujawnienia osoby o nieustalonej tożsamości lub znalezienia nieznanych zwłok oraz szczątków ludzkich, § 20 i § 21 ust. 1.
[18] Tamże, § 24.
[19] *Duża pomoc w poszukiwaniu zaginionych dzieci – Child Alert w aplikacji dla kierowców*, w: „Informacyjny Serwis Policyjny", isp.policja.pl/isp/aktualnosci/9058,Duza-pomoc-w-poszukiwaniu-zaginionych-dzieci-Child-Alert-w-aplikacji-dla-kierowc.html [dostęp: 20.07.2016 r.].

działania Child Alertu uruchomiono tzw. czerwony przycisk w Polsce. Child Alert sprawił, że niemal natychmiast zdjęcie Mai trafiło do wszystkich możliwych mediów, na telebimy i wyświetlacze w autobusach, tramwajach i metrze. Na infolinię zadzwoniło w sumie 220 osób. Większość z przydatnymi informacjami o zaginionej dziewczynce. W poszukiwania włączono policyjny śmigłowiec oraz Mobilne Centrum Wsparcia Poszukiwań. MCWP to nic innego jak samochód z napędem na cztery koła, z własnym agregatem prądotwórczym, wyposażony w system obserwacji terenu z powietrza „Octoper", czyli dron mogący przenosić kamery i aparaty fotograficzne, oraz w komputerowy system wspomagania penetracji terenu. Mai szukało w sumie ponad 100 policjantów. A kiedy w pobliżu jednej z autostrad w stronę Niemiec podejrzany samochód „złapała" kamera, w akcję włączyli się także funkcjonariusze niemieccy. Potem, trzynaście kilometrów od granicy, znaleziono dziecięcy but. Szybko potwierdzono, że należał do porwanej dziewczynki. Od tego momentu wszystko zaczynało wyglądać coraz poważniej, a każda chwila zdawała się działać na niekorzyść Mai.
Po blisko 24 godzinach od uruchomienia Child Alertu Maję odnaleziono w Niemczech, w miejscowości Friedland. Okazało się, że została uprowadzona przez człowieka, który był już notowany za porwanie dziecka w Wielkiej Brytanii. Tam też odbywał wyrok. Maja była cała i zdrowa, miała jedynie lekko skaleczoną nogę – najprawdopodobniej po tym, jak usiłowała uciec.
To wtedy tak naprawdę Polska przekonała się, że Child Alert jest skutecznym narzędziem do poszukiwania zaginionych dzieci. Tym trudniej rodzicom zrozumieć, dlaczego jest tak rzadko wykorzystywany. Dlaczego nie można z jego pomocą poszukiwać dzieci porwanych przez rodziców, tych, które zaginęły w lesie w pobliżu domu czy uciekły od rodziny w ślad za poznanym w sieci znajomym?[20]
Finał powyższej sytuacji przekonał o trafności wprowadzenia systemu alarmowania Child Alert w Polsce.

Zdarzenie nr 2 (Radom, 7.12.2015 r.)
Poniżej opisane jest zaginięcie chłopca, 3,5-letniego Fabiana, w myśl obowiązujących wówczas przepisów zakwalifikowanego do kategorii I poszukiwań, obecnie poziom I.
Chłopiec wychodził z mamą do przedszkola, kiedy rzuciło się na nich trzech zamaskowanych mężczyzn. Dziecko zostało brutalnie wyrwane matce z rąk. Napastnicy byli bezwzględni, odepchnęli kobietę, a szlochającego malca zabrali do samochodu. Z piskiem opon odjechali w nieznanym kierunku. Zgłoszenie o porwaniu natychmiast trafiło na policję. Wyglądało na to, że chłopcu zagraża śmiertelne niebezpieczeństwo. Dzięki Child Alertowi zdjęcie uśmiechniętego dziecka pojawiło się wszędzie: na stacjach benzynowych, w supermarketach, tramwajach, przychodniach.
W przypadku Fabiana już po uruchomieniu Child Alertu okazało się, że to porwanie rodzicielskie. W chwili zgłoszenia wszystkie okoliczności były jednak bardzo niepokojące i wskazywały na bezpośrednie zagrożenie zdrowia i życia dziecka. Chłopiec został uprowadzony przez trzech zamaskowanych mężczyzn, którzy dodatkowo poturbowali jego matkę – opowiada podkom. Gajda. – Gdybyśmy od razu wiedzieli, że jest to porwanie rodzicielskie, nie wykorzystywalibyśmy Child Alertu. Jednak w tamtym momencie nic na porwanie przez rodzica nie wskazywało.
Wyjątkowość Child Alertu polega na tym, że w bardzo krótkim czasie dociera do masowej liczby odbiorców na terenie całego kraju, a jeśli trzeba – to i poza jego granicami. Ale chociaż ma niezwykłą „siłę rażenia", może być uruchamiany tylko w sporadycznych przypadkach zaginięć dzieci, m.in. wtedy, gdy podejrzewa się, że mogły paść ofiarą porwania lub innego przestępstwa. – Gdyby był uruchamiany zbyt często, spowszedniałby i stracił na mocy – wyjaśnia podkom. Gajda. – Taki błąd popełnili m.in. koledzy w Czechach, którzy uruchamiali Child Alert zbyt często, co osłabiło jego działanie.
W przypadku kategorii pierwszej w poszukiwania włącza się policja w całym regionie zaginięcia, jak również inne służby – straż miejska, WOPR czy GOPR. Akcja koncentruje się na obszarze wokół ostatniego

[20] J. Pasztelańska, *Child Alert. Dlaczego tak rzadko pomaga szukać polskich dzieci?*, https://weekend.gazeta.pl/weekend/1,152121,22465422,child-alert-dlaczego-tak-rzadko-pomaga-szukac-polskich-dzieci.html [dostęp: 24.06.2019 r.].

miejsca pobytu dziecka. Ale jeśli świadkowie zeznają, że zostało ono wepchnięte do obcego samochodu, odurzone, uderzone czy po prostu wzięte siłą wbrew jego woli, wówczas uruchamiany zostaje Child Alert i poszukiwania obejmują cały kraj, a z czasem także państwa sąsiedzkie.
Ta machina ruszyła także w sprawie Fabiana, choć dość szybko okazało się, że za jego uprowadzeniem stoi Sebastian N., ojciec chłopca. Niemalże od narodzin syna był w konflikcie z żoną. Próbował sądownie ograniczyć jej prawa rodzicielskie, oskarżając o znęcanie się nad dzieckiem. Sąd Rejonowy w Radomiu nie dał mu jednak wiary i w marcu 2015 r. zdecydował, że to Sebastian N. będzie miał ograniczone prawa rodzicielskie. Od tego czasu mężczyzna mógł spotykać się z synem wyłącznie w obecności kuratora, z czym nie mógł się pogodzić. Zorganizował porwanie chłopca.
Cztery doby po uprowadzeniu Fabiana prokuratura wystawiła za Sebastianem N. list gończy, a potem także wniosek o wydanie Europejskiego Nakazu Aresztowania. Mężczyznę udało się jednak zatrzymać jeszcze w Polsce. Jechał autostradą A4 w kierunku Wrocławia. Fabian siedział na tylnym siedzeniu. Sebastian N. oraz pomagający mu w porwaniu mężczyźni usłyszeli zarzuty udziału w uprowadzeniu dziecka i pozbawieniu go wolności. Wszyscy związani są z jednym ze stowarzyszeń zajmujących się walką o prawa ojców w Polsce. Akt oskarżenia przeciwko Sebastianowi N. oraz jego pomocnikom znajduje się obecnie w sądzie[21].

Zdarzenie nr 3

Child Alert. Policja uruchomiła specjalną procedurę, by szukać dziewczynki porwanej w Białymstoku.
Jednym z ostatnich zdarzeń, w jakich miało miejsce uruchomienie systemu Child Alert, było zaginięcie 3-letniej Amelii i jej mamy w Białymstoku. Według relacji świadków uprowadzenia dokonało dwóch zamaskowanych mężczyzn, którzy wysiedli z auta, a następnie wciągnęli do samochodu kobietę z córką i odjechali. Poszukiwania kobiety i jej córki trwały ponad dobę. Sprawców zatrzymano na Mazowszu. Jednym z nich był ojciec dziewczynki. Zatrzymanym przedstawiono zarzut pozbawienia wolności kobiety i uprowadzenia małoletniej Amelii.

Amelia, uprowadzona wraz z mamą w czwartek w Białymstoku, była poszukiwana przy użyciu systemu Child Alert. To procedura, dzięki której zdjęcie i dane poszukiwanej dziewczynki są w jak najszybszym tempie rozsyłane do mediów i trafiają do jak najszerszego grona odbiorców[22].

[21] Tamże.
[22] T. Sąsiada, *Child Alert. Policja uruchomiła specjalną procedurę, by szukać dziewczynki porwanej w Białymstoku*, https://finanse.wp.pl/child-alert-policja-uruchomila-specjalna-procedure-by-szukac-dziewczynki-porwanej-w-bialymstoku-6356883019511425a [dostęp: 07.06.2019 r.].

4. KRAJOWA BAZA DANYCH DNA

W Centralnym Laboratorium Kryminalistycznym Policji jest prowadzona krajowa baza danych DNA. Informacje zgromadzone w bazie pozwalają na łączenie profili sprawców przestępstw z profilami śladów zabezpieczonych podczas oględzin miejsc zdarzeń lub na powiązanie śladów z różnych miejsc zdarzeń. Wykorzystywane są również w sprawach związanych z poszukiwaniem osób zaginionych oraz w ustalaniu tożsamości N.N. zwłok oraz nieznanych osób. Poniżej na podstawie obowiązujących przepisów przedstawiono szczegółowe zasady zabezpieczania próbek biologicznych i rejestracji w bazie DNA, kiedy mamy do czynienia z poszukiwaniami osoby zaginionej. Informacje te skierowane są do policjantów prowadzących poszukiwania osób zaginionych.

A. ZABEZPIECZANIE MATERIAŁU BIOLOGICZNEGO DO ANALIZY DNA

I. Zabezpieczanie przedmiotów użytku osobistego należących do osoby zaginionej w miejscu zamieszkania lub ostatnim miejscu pobytu osoby zaginionej.

1. Policjant prowadzący czynności poszukiwawcze osobiście zabezpiecza przedmioty, co do których ma największe przekonanie, że będą zawierały materiał biologiczny osoby zaginionej. Przedmioty użytku osobistego powinny być pobierane przy użyciu jednorazowych rękawiczek i zabezpieczane w papierowych workach lub kopertach.
2. W przypadku przedmiotów użytku osobistego najbardziej przydatne do badań genetycznych będą:
   - bielizna osobista – noszona przez osobę zaginioną i nieprana przed zabezpieczeniem;
   - maszynka do golenia używana wyłącznie przez osobę zaginioną;
   - szczoteczka do zębów;
   - grzebień lub szczotka do włosów, jeśli mamy pewność, że nie używały ich inne osoby;
   - inne przedmioty lub odzież należąca i użytkowana przez osobę zaginioną, np. różnego rodzaju nakrycia głowy, okulary itp.;
   - pasek z krwią do mierzenia cukru – w przypadku osób chorych na cukrzycę;
   - niedopałki papierosa – jeśli osoba zaginiona była palaczem.
3. Z zabezpieczenia przedmiotów policjant prowadzący czynności poszukiwawcze sporządza notatkę służbową oraz pokwitowanie na zabezpieczone przedmioty. Ww. notatka powinna znaleźć się w materiałach sprawy poszukiwawczej. Podobnie zabezpieczone przedmioty, jeśli umożliwia to ich wielkość. W innym przypadku przedmioty te powinny być umieszczone w szafie lub w pomieszczeniu prowadzącego sprawę i znajdować się na jego stanie.

II. Zabezpieczanie materiału biologicznego od osób spokrewnionych z osobą zaginioną.

Jeżeli w trakcie prowadzonych poszukiwań nie było możliwe zabezpieczenie przedmiotów, z których byłoby możliwe oznaczenie uprawdopodobnionego profilu DNA osoby zaginionej, wówczas należy po-

brać materiał biologiczny ze śluzówki policzków od osób najbliżej spokrewnionych z osobą zaginioną. Materiał biologiczny powinien być pobrany od co najmniej dwóch osób na tzw. pakiet kryminalistyczny.

1. W przypadku osób spokrewnionych z osobą zaginioną w linii prostej (rodzic – dziecko), najlepiej pobrać materiał biologiczny od:
   - rodziców osoby zaginionej;
   - dzieci osoby zaginionej (dwojga lub więcej);
   - dziecka osoby zaginionej oraz partnera, z którym ma to dziecko.
2. W przypadku, gdy żyje jeden rodzic oraz dzieci, najlepiej pobrać materiał od żyjącego rodzica oraz dzieci (najlepiej dwojga).
3. W przypadku braku osób spokrewnionych z osobą zaginioną w linii prostej, tj. rodzic – dziecko, należy pobrać materiał biologiczny od żyjącego rodzeństwa:
   - biologiczne rodzeństwo osoby zaginionej,
   - biologiczne rodzeństwo, które ma przynajmniej jednego rodzica wspólnego z osobą zaginioną (tzw. rodzeństwo przyrodnie).

Osoby poszukujące swoich bliskich powinny wyrazić pisemną zgodę na pobranie od nich materiału biologicznego, oznaczenie profilu DNA oraz zarejestrowanie w Bazy Danych DNA w celu identyfikacji.

B. POSTĘPOWANIE Z ZABEZPIECZONYMI PRÓBKAMI BIOLOGICZNYMI

Jeżeli inne czynności poszukiwawcze nie doprowadziły do odnalezienia osoby zaginionej, policjant zobligowany jest do zlecenia oznaczenia kodu genetycznego, z zabezpieczonego uprzednio materiału biologicznego pochodzącego od osoby zaginionej lub osób z nią spokrewnionych celem porównania go z profilami zarejestrowanymi w Bazie Danych DNA.

Termin przekazania próbki biologicznej do badań wynosi 90 dni od dnia przyjęcia zawiadomienia o zaginięciu osoby w przypadku osób zaginionych zakwalifikowanych do poziomu I i II oraz 180 dni w przypadku osób zakwalifikowanych do poziomu III.

C. OZNACZENIE KODU GENETYCZNEGO

Oznaczenie kodu genetycznego może być wykonane w:

1) CLKP – policjant prowadzący sprawę poszukiwawczą kieruje do CLKP pismo przewodnie z prośbą o oznaczenie kodu genetycznego oraz Zarządzenie o wprowadzeniu do Bazy Danych DNA zawierające dane: datę urodzenia oraz zaginięcia osoby zaginionej, ID KSIP oraz krótki rysopis; w przypadku materiału biologicznego pobranego od osób spokrewnionych z osobą zaginioną konieczne jest podanie stopnia pokrewieństwa ww. osób z osobą zaginioną. Wypełnia się oddzielne Zarządzenie dla każdej osoby;
2) LK KWP – zgodnie z regionalizacją, po uprzednim uzgodnieniu z właściwym miejscowo laboratorium;
3) zakładach medycyny sądowej oraz innych jednostkach badawczych.

D. REJESTRACJA PROFILI W BAZIE DANYCH DNA

W celu rejestracji profili DNA osób zaginionych w Bazie Danych DNA konieczne jest wystawienie *Zarządzenia o wprowadzeniu do Bazy Danych* zawierające: imię, nazwisko, datę urodzenia oraz zaginięcia osoby zaginionej, ID KSIP oraz krótki rysopis. W przypadku profili osób spokrewnionych z osobą zaginioną wypełnia się oddzielne *Zarządzenie* dla każdej osoby. Konieczne jest podanie stopnia pokrewieństwa ww. osób z osobą spokrewnioną. W przypadku profili DNA oznaczonych przez z LK KWP lub ZMS policjant prowadzący sprawę poszukiwawczą kieruje do CLKP korespondencję zawierającą oznaczone profile DNA oraz *Zarządzenie* o wprowadzeniu do Bazy Danych.

E. INFORMACJA Z CLKP

Po rejestracji profilu w Bazie Danych DNA CLKP wysyła do jednostki pisemną informację o numerze registratury, pod którym profil został zarejestrowany oraz informację o otrzymanych wynikach. W przypadku dopasowania przeszukiwanych profili z profilem N.N. zwłok lub z profilem zarejestrowanym w Bazie, do jednostki prowadzącej czynności identyfikacyjne wysłana jest pisemna informacja o możliwym pokrewieństwie.

F. WYCOFANIE PROFILU Z BAZY

W przypadku, gdy sprawa poszukiwawcza została zakończona jednostka kieruje do CLKP prośbę o usunięcie profilu z Bazy[23].

[23] *Instrukcja postępowania – zabezpieczanie materiału biologicznego od osób zaginionych oraz osób spokrewnionych z zaginionymi,* http://clkp.policja.pl/clk/baza-danych-dna/materialy-dla-policjant/109336,Materialy-dla-policjantow.html [dostęp: 04.06.2019 r.].

egz. nr …

……
(*nazwa i numer rejestru, znak sprawy*)
……
(*nazwa organu, który wydał zarządzenie*)
……

ZARZĄDZENIE O WPROWADZENIU DO BAZY DANYCH DNA INFORMACJI O WYNIKACH ANALIZY KWASU DEOKSYRYBONUKLEINOWEGO

Na podstawie art. 21b ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2020 r. poz. 360)

ZARZĄDZAM

Data (dd-mm-rrrr)							

w sprawie o ……
(*określenie i kwalifikacja prawna czynu będącego przedmiotem postępowania, dane określające czynności identyfikacyjne lub dane dotyczące sprawy poszukiwawczej*)
……
……

Identyfikator KSIP				—												

Rodzaj materiału: ☐ krew ☐ włosy ☐ wymaz ze śluzówki policzków ☐ kości ☐ tkanki ☐ inny

Wprowadzenie do bazy danych DNA informacji dotyczących:

nr opinii/sprawozdania/notatki urzędowej	nr próbki z opinii	Data wydania opinii (dd-mm-rrrr)
…….....	…….....	

I. osoby wymienionej w: ☐ 74 art. k.p.k. ☐ 192a art. k.p.k.	II. ☐ osoby zaginionej	III. ☐ osoby, o której mowa w art. 15 ust. 1 pkt 3a lit. c ustawy …….…… stopień relacji względem osoby zaginionej

Nazwisko												
Imię/Imiona											Pseudonimy	
Imiona i nazwiska rodowe rodziców												
Data urodzenia (dd-mm-rrrr)											Miejsce urodzenia	
PESEL											Obywatelstwo	
Adres zamieszkania												
Dokument tożsamości												

Informacja o odstąpieniu od pobrania próbki w trybie § 4 ust. 2 zarządzenia oraz o wcześniejszym wprowadzeniu profilu DNA do bazy danych DNA (wskazanie znaku sprawy i nazwy organu, który wydał zarządzenie, jeżeli organ wydający zarządzenie dysponuje takimi informacjami).
……

IV. ☐ zwłok ludzkich o nieustalonej tożsamości	V. osoby: ☐ o nieustalonej tożsamości/usiłującej ukryć swoją tożsamość

VI. ☐ Śladów nieznanych sprawców przestępstw

……
(*imię i nazwisko osoby wydającej zarządzenie*)

Poniższe zdarzenia są przykładem wykorzystania badań DNA w ustalaniu tożsamości N.N. zwłok ludzkich nawet po kilkudziesięciu latach od chwili zaginięcia, a także określania profili genetycznych osób zaginionych.

USTALENIE TOŻSAMOŚCI EKSHUMOWANYCH N.N. ZWŁOK LUDZKICH PO 7 LATACH OD ZAGINIĘCIA. Baza danych DNA i dopasowanie profili (nr 113/08.2014)[24]:

To był sukces. Udało się. Żeby mieć absolutną pewność, pracownicy laboratorium kryminalistycznego zaczęli sprawdzać okoliczności sprawy. Okazało się, że zgadza się czas: chłopak zaginął 4 marca 2006 r., a szczątki zwłok wyłowiono z Wisły pięć miesięcy później. I zaginiony chłopak, i zwłoki mężczyzny były też podobnego wzrostu: poszukiwany chłopak mierzył 215 cm, szacowano, że znalezione zwłoki mogły mieć 197 cm.

Wtedy, siedem lat temu, nie udało się ustalić tożsamości wyłowionego z Wisły mężczyzny. Jako N.N. został pochowany na cmentarzu w Łomnej. Po siedmiu latach śledczy postanowili wrócić do sprawy. Pochowane jako N.N. zwłoki zostały ekshumowane, pobrana próbka wysłana do zakładu medycyny sądowej, oznaczona i zgodnie z procedurą przesłana do laboratorium kryminalistycznego do wprowadzenia do bazy. To wtedy zdarzyło się trafienie.

– Dzięki temu po tylu latach udało się ustalić, co stało się z zaginionym chłopakiem. Rodzice mogli pochować syna. To dla nich bardzo ważne – mówi Justyna Połomska.

ZAGINIONY SAMOBÓJCA[25]

Ustalenie tożsamości zwłok mężczyzny na podstawie profilu córki zaginionego oraz jego rzeczy osobistych.

Kolejny przykład. Rodzina poszukiwała starszego mężczyzny. Do zakładu biologii CLKP przesłano profil brata, został oznaczony, ale dopasowanie było mało wiarygodne, więc z laboratorium poproszono o rzeczy osobiste zaginionego albo próbki od rodziny w linii prostej – rodziców lub dzieci. Jednostka Policji, która prowadziła sprawę, ustaliła, że żyje tylko jedna córka. Przesłali jej profil do oznaczenia. Potem okazało się, że są też rzeczy osobiste zaginionego.

– Po przeszukaniu bazy danych z tych dwóch profili typowały nam się zwłoki – opowiada Agnieszka Pięta. Dopasowanie zostało sprawdzone z okolicznościami zdarzenia i okazało się, że wytypowana osoba to były zwłoki powieszonego mężczyzny znalezione w dość niedalekiej odległości od miejsca zamieszkania zaginionego. Mężczyzna zostawił list pożegnalny, poinformował rodzinę, że nie daje sobie rady i przekazuje majątek żonie i córce i się z nimi żegna. Popełnił samobójstwo.

[24] A. Kawczyńska, *Baza danych DNA i dopasowanie profili* (nr 113/08.2014), gazeta.policja.pl/997/informacje/102179,Baza-danych-DNA-i-dopasowanie-profili-nr-113082014.html

[25] Tamże.

5. DOKUMENTOWANIE CZYNNOŚCI POSZUKIWAWCZYCH

Forma i zakres dokumentowania czynności dotyczących poszukiwania osoby zaginionej zależne są od poziomu poszukiwań. Formą gromadzenia dokumentów z wykonywanych czynności jest teczka poszukiwania.

Teczka poszukiwania osoby zaginionej powinna zawierać w szczególności:

1) kartę kontroli i nadzoru służbowego;
2) zawiadomienie o zaginięciu osoby;
3) potwierdzenie dokonania rejestracji informacji o osobie zaginionej w KSIP w formie rejestracji poszukiwania osoby zaginionej oraz potwierdzenia dokonania rejestracji informacji o tej osobie lub modyfikacji rejestracji poszukiwania osoby zaginionej, a także potwierdzenia dokonanych sprawdzeń oraz typowań dotyczących osoby zaginionej;
4) plan czynności dotyczących poszukiwania osoby zaginionej, w przypadku zakwalifikowania osoby zaginionej do poziomu I lub poziomu II, sporządzany po upływie 14 dni od chwili przyjęcia zawiadomienia o zaginięciu osoby, w przypadku jej nieodnalezienia;
5) w przypadku wszczęcia Child Alertu – wniosek oraz zgodę rodzica lub opiekuna prawnego na rozpowszechnienie komunikatu;
6) dokumenty z wykonywanych czynności dotyczących poszukiwania osoby zaginionej[26].

[26] Zarządzenie nr 48 KGP, § 25 ust. 1–4.

6. ZAKOŃCZENIE POSZUKIWANIA OSOBY ZAGINIONEJ

Zakończenie poszukiwania osoby zaginionej następuje, gdy:

1) odnaleziono osobę zaginioną lub jej zwłoki, przy czym przez odnalezienie osoby należy rozumieć nawiązanie z nią bezpośredniego osobistego kontaktu przez policjanta lub funkcjonariusza innych służb, a w przypadku odnalezienia osoby zaginionej za granicą nawiązanie z nią bezpośredniego osobistego kontaktu przez policjanta lub pracownika właściwego przedstawicielstwa dyplomatycznego Rzeczypospolitej Polskiej albo uzyskania od zagranicznych władz informacji o odnalezieniu osoby;
2) ustalono miejsce pobytu osoby zaginionej;
3) osoba zaginiona powróciła do miejsca zamieszkania;
4) odnaleziona, pełnoletnia i nieubezwłasnowolniona osoba zaginiona nie wyraziła zgody na ujawnienie osobie uprawnionej swojego aktualnego miejsca pobytu oraz złożyła pisemne oświadczenie według wzoru stanowiącego załącznik nr 8 do zarządzenia;
5) osoba uprawniona, która zawiadomiła Policję o zaginięciu osoby, odwołała poszukiwania z uwagi na fakt nawiązania kontaktu z osobą zaginioną, a zgromadzone w sprawie informacje nie wskazują na potrzebę dalszego prowadzenia poszukiwań;
6) ustalono, że poszukiwany obcokrajowiec opuścił terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz poinformowano o tym fakcie biuro KGP właściwe do koordynowania poszukiwań międzynarodowych;
7) w ciągu 72 godzin od dokonania rejestracji poszukiwania osoby zaginionej w KSIP, stwierdzono błędne dokonanie rejestracji oraz uzyskano decyzję o zakończeniu poszukiwań zatwierdzoną przez kierownika komórki nadrzędnej jednostki Policji właściwej do nadzoru nad poszukiwaniem osób zaginionych lub osoby przez niego upoważnionej;
8) uzyskano informacje o uznaniu przez sąd osoby zaginionej za zmarłą lub o stwierdzeniu przez sąd zgonu tej osoby;
9) osoba zaginiona ukończyłaby 100 lat, a czynności poszukiwawcze prowadzone były przez okres co najmniej 10 lat;
10) upłynęło co najmniej 25 lat od daty zakończenia czynności poszukiwawczych dotyczących osoby zaginionej i przekazania teczki poszukiwania do archiwum wraz z usunięciem informacji dotyczących osoby zaginionej z KSIP[27].

Czynności dotyczące poszukiwania osoby zaginionej kończy się, a materiały z wykonanych czynności zgromadzone w teczce poszukiwań przekazuje do archiwum w przypadku, gdy:

1) upłynęło 5 lat od dnia przyjęcia zawiadomienia o zaginięciu osoby pełnoletniej;
2) upłynęło 5 lat od dnia, w którym zaginiona osoba małoletnia osiągnęłaby pełnoletniość.

Zakończenie czynności poszukiwawczych dotyczących osoby zaginionej w przypadkach określonych w ust. 1 nie powoduje usunięcia danych o osobie zaginionej z KSIP[28].

[27] Tamże, § 29 ust. 1.
[28] Tamże, § 30 ust. 1–2.

7. POSZUKIWANIA OPIEKUŃCZE

Dokumentami stanowiącymi podstawę prawną do wszczęcia poszukiwań opiekuńczych i rejestracji w KSIP są:

1) decyzja sądu rodzinnego o umieszczeniu nieletniego w schronisku dla nieletnich, zakładzie poprawczym lub innej wskazanej placówce, zawierająca zlecenie lub polecenie wydane na podstawie UPN;
2) zawiadomienie o samowolnym oddaleniu się osoby nieletniej ze schroniska dla nieletnich lub zakładu poprawczego albo innej placówki, w której nieletni był umieszczony na mocy decyzji sądu rodzinnego albo o niepowrocie nieletniego tam przebywającego z przepustki lub urlopu w wyznaczonym terminie;
3) zawiadomienie o samowolnym oddaleniu się osoby małoletniej w wieku od 14 lat oddalającej się z domu rodzinnego, placówki opiekuńczo-wychowawczej, młodzieżowego ośrodka socjoterapii lub innej tego typu placówki zapewniającej pieczę zastępczą albo niepowracających z przepustek do tych ośrodków i placówek[29].

Przyjmując zawiadomienie o samowolnym oddaleniu się osoby małoletniej lub nieletniej, należy ustalić w szczególności:

1) pełne dane personalne osoby małoletniej lub nieletniej;
2) rysopis osoby małoletniej lub nieletniej;
3) opis ubioru i posiadanych przedmiotów, w tym numeru telefonu komórkowego;
4) miejsce i okoliczności samowolnego oddalenia się osoby małoletniej lub nieletniej;
5) adresy osób i instytucji, do których mogła udać się osoba małoletnia lub nieletnia;
6) informacje dotyczące opiekuna prawnego osoby małoletniej lub nieletniej, w szczególności dane kontaktowe;
7) informacje dotyczące osoby uprawnionej do odbioru albo placówki, do której powinna zostać przekazana osoba małoletnia lub nieletnia[30].

W przypadku przyjęcia zawiadomienia o samowolnym oddaleniu się osoby małoletniej lub nieletniej w ramach poszukiwań opiekuńczych należy:

1) dokonać sprawdzeń w KSIP;
2) dokonać rejestracji informacji o osobie w KSIP w formie poszukiwania osoby;
3) uzyskać aktualne zdjęcie osoby małoletniej lub nieletniej oraz umieścić je w KSIP;
4) uzyskać zgodę osoby najbliższej lub przedstawiciela ustawowego na publikację wizerunku osoby małoletniej lub nieletniej i po jej uzyskaniu opublikować informację w środkach masowego przekazu;

[29] Tamże, § 31.
[30] Tamże, § 33 ust. 6.

5) dokonać sprawdzeń w rejonie miejsca samowolnego oddalenia się oraz miejsca zamieszkania osoby małoletniej lub nieletniej;
6) rozesłać komunikat w Systemie Wspomagania Dowodzenia o samowolnym oddaleniu się osoby małoletniej lub nieletniej do jednostek Policji, na terenie których z posiadanych informacji wynika, że osoba może przebywać;
7) powiadomić właściwy sąd rodzinny o fakcie samowolnego oddalenia się osoby małoletniej lub nieletniej;
8) w przypadku odnalezienia osoby małoletniej lub nieletniej zapewnić jej opiekę poprzez przekazanie jej opiekunowi prawnemu, osobie uprawnionej lub umieszczenie w pieczy zastępczej albo właściwej placówce;
9) w przypadku odnalezienia osoby małoletniej lub nieletniej albo ujawnienia istotnych okoliczności związanych z jej samowolnym oddaleniem się powiadomić sąd rodzinny[31].

Teczka poszukiwań opiekuńczych powinna zawierać:
1) kartę kontroli i nadzoru służbowego;
2) zawiadomienie o samowolnym oddaleniu się osoby małoletniej lub nieletniej albo decyzję sądu rodzinnego o umieszczeniu nieletniego w schronisku dla nieletnich, zakładzie poprawczym lub innej wskazanej placówce;
3) potwierdzenie dokonanych rejestracji w KSIP informacji o osobie małoletniej lub nieletniej w formie rejestracji poszukiwania osoby oraz potwierdzenia dokonanych modyfikacji tej rejestracji, a także potwierdzenia dokonanych sprawdzeń informacji o tych osobach w KSIP;
4) dokumenty z wykonywanych czynności dotyczących poszukiwań opiekuńczych.

Zakończenie poszukiwania opiekuńczego, gdy podstawą wszczęcia jest decyzja sądu rodzinnego o umieszczeniu nieletniego w schronisku dla nieletnich, zakładzie poprawczym lub innej wskazanej placówce, następuje, gdy:
1) wykonano dyspozycje organu poszukującego określone w dokumencie stanowiącym podstawę prawną poszukiwań;
2) uprawniony organ poszukujący odwołał dyspozycje zawarte w dokumencie stanowiącym podstawę prawną poszukiwań;
3) odnaleziono zwłoki osoby nieletniej.

Zakończenie poszukiwań opiekuńczych w pozostałych przypadkach następuje, gdy:
1) odnaleziono osobę małoletnią lub nieletnią i zapewniono jej opiekę lub pieczę zastępczą;
2) ustalono miejsce pobytu osoby małoletniej lub nieletniej;
3) ustalono, że osoba małoletnia lub nieletnia będąca obcokrajowcem opuściła terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz poinformowano o tym fakcie biuro KGP właściwe do koordynowania poszukiwań międzynarodowych;
4) odnaleziono zwłoki osoby małoletniej lub nieletniej;
5) upłynął rok od momentu przyjęcia zawiadomienia o samowolnym oddaleniu się osoby małoletniej lub nieletniej, a poszukiwanie osoby zostało przekwalifikowane na poszukiwanie osoby zaginionej poziomu III prowadzone przez komórkę organizacyjną do spraw prowadzenia poszukiwań osób zaginionych;
6) osoba uprawniona, która zawiadomiła Policję o samowolnym oddaleniu się osoby małoletniej lub nieletniej z placówki, poinformuje o skreśleniu osoby z ewidencji tej placówki[32].

[31] Tamże, § 34 ust. 1.
[32] Tamże, § 40 ust. 1–2.

8. POSZUKIWANIA OSÓB – WYBRANE PRZYPADKI

Częste powody, z jakich osoby zaginione nie wracają

Powodów jest wiele. Może to być atak choroby psychicznej lub załamanie nerwowe. Wśród osób starszych zdarza się utrata pamięci, co skutkuje zagubieniem się nawet w miejscach dobrze im znanych. Wiele osób decyduje się na wyjazd za granicę bez poinformowania o tym swojej rodziny.

Zdarzają się także porwania. Te ostatnie najczęściej dotyczą dzieci w małżeństwach będących w separacji, gdzie jedno z rodziców „kradnie" dziecko, zabierając je swojemu małżonkowi.

Osoby, które nie wracają do domów, padają także ofiarą wypadków drogowych. Z tego powodu eksperci zalecają, by poszukując osób zaginionych, sprawdzać okoliczne izby przyjęć.

Co istotne, ze zgłoszeniem osoby zaginionej nie trzeba czekać. Policja nie odeśle nas, nawet jeśli kontakt z osobą, o którą chodzi, straciliśmy tego samego dnia.

– Jeśli obdzwoniliśmy znajomych, sprawdziliśmy wszystkie miejsca, które przyszły nam do głowy, i nie znaleźliśmy żadnego śladu zaginionego, mamy prawo, a nawet obowiązek zgłosić to na policję. Nie musimy czekać – zapewnia szefowa fundacji Itaka, która zaznacza, że im szybciej to zrobimy, tym lepiej. Chodzi o to, że po kilku dniach wiele informacji zatrze się w naszej pamięci: zapomnimy, w co zaginiona osoba była tego dnia ubrana, z kim była umówiona, co mówiła, wychodząc z domu...

Według statystyk Itaki, ponad 90 procent spraw kończy się identyfikacją osoby zaginionej już w pierwszym roku po zgłoszeniu. To wysoki współczynnik, który pozwala nie tracić nadziei rodzinom zaginionych[33].

Czynności, jakie powinniśmy wykonać, zanim zgłosimy zaginięcie osoby Policji

Osoba, która zgłasza zaginięcie, powinna uprzednio skontaktować się z członkami rodziny, znajomymi i sąsiadami, sprawdzić wszystkie miejsca, gdzie zaginiony może przebywać. Powinna przynieść nam jego zdjęcie, a potem stale kontaktować się z policjantem koordynującym poszukiwania – mówi podkom. Marcin Koper z puławskiej policji.

Po otrzymaniu zgłoszenia funkcjonariusze notują dane personalne zaginionego, jego wygląd i cechy szczególne, ubiór, grupę krwi, okoliczności zaginięcia. Zapytają o stan zdrowia osoby zaginionej, nałogi, nawyki, skłonności, próby samobójcze. Ustalą, czy w przeszłości zaginiony oddalał się z miejsca pobytu oraz prawdopodobną przyczynę zaginięcia.

Zapytają o adresy osób i instytucji, do których zaginiony mógł trafić. Standardem jest także śledzenie kont zaginionych na portalach społecznościowych[34].

[33] R. Szczęch, *Wyszedł i nie wrócił. Jakim cudem odnaleźli go po 23 latach?*, https://www.dziennikwschodni.pl/pulawy/wyszedl-i-nie-wrocil-jakim-cudem-odnalezli-go-po-23-latach,n,1000170943.html [dostęp: 4.06.2019 r.].

[34] Tamże.

Historie zaginionych

Poniżej przedstawiono przykładowe historie zaginionych. Imiona osób odnalezionych, miejsca i daty zostały zmienione.

Choroba depresji – przyczyną zaginięcia Marka, lat 37

Sprawa Pana Marka była jedną z tych, w której natychmiastowe wszczęcie akcji poszukiwawczej było koniecznością nadrzędną, bo też pokierowane szczególną specyfiką sytuacji. Ze zgłoszenia bowiem wynikało, że zaginiony jest w bardzo złym stanie psychicznym, co zawsze obarczone jest wysokim stopniem ryzyka, jeśli chodzi o możliwość tragicznego zakończenia całego przebiegu wydarzeń.

Z ostatniej rozmowy z zaginionym wynikało, że boryka się on z problemami finansowymi. Poza tym okazało się, że żona Pana Marka jest w ciąży. Jakkolwiek ta radosna informacja, w całej trudnej sytuacji materialnej rodziny, spowodowała kolejne napięcie u Pana Marka. Poczucie odpowiedzialności za bliskich, stereotyp mężczyzny jako głowy rodziny i jedynego żywiciela, na którym spoczywa obowiązek zapewnienia domownikom godnego bytu, w tym momencie bardzo go obciążył.

Dodatkową przesłanką, do tego że Pan Marek może doświadczać ogromnego bólu fizycznego i psychicznego była informacja, że w przeszłości cierpiał na depresję. Okoliczności ostatniego spotkania potwierdzały możliwość nawrotu choroby. Niepokojące sygnały to: roztrzęsienie, silny stres, kłopoty z koncentracją, postawa wycofania.

Ostatnim razem widziano go w kościele, po czym oddalił się w nieznanym kierunku i nie wrócił już do domu. Wszczęto poszukiwania. Początkowo zaangażowano najbliższą rodzinę i znajomych. Przeszukano okolicę. Fundacja ITAKA w tym czasie rozpowszechniła komunikat o zaginięciu na portalach ogólnopolskich oraz poprosiła o pomoc Straż Miejską. Kolejnego dnia Pan Marek się odnalazł. Nie potrafił odnieść się do tego, co się stało. Miał zaniki pamięci.

Historia Pana Marka potwierdza coraz powszechniejszą tendencję, według której jedną z najczęstszych przyczyn zaginięć jest depresja. Z opisu bliskich wynikało, że zaginiony po ciężkich przeżyciach ostatnich miesięcy przeżywał silny stres. Stał się zamknięty w sobie, apatyczny i przejawiał niskie poczucie własnej wartości. Unikał kontaktów, stał się obojętny, nic nie potrafiło wprawić go w dobry humor.

Ciężkie doświadczenia z życia osobistego u każdego mogą wywołać objawy choroby. Ważne jednak by zdać sobie sprawę z problemu i podjąć działania. Niejednokrotnie najważniejsze w takich momentach jest wsparcie bliskich[35].

Trudna sytuacja zawodowa powodem zaginięcia Anny, 52 lata

Pani Anna przyjechała na wakacje do swojego rodzeństwa. Nie widują się zbyt często, ponieważ rodzeństwo mieszka na wsi we wschodniej Polsce, a pani Anna pracuje w zachodniej części kraju. Niemal od razu pani Anna zwierzyła się im, że ma problemy w pracy. Doszło do poważnej kłótni między nią a jej przełożonymi. Ponieważ była to pierwsza tak trudna sytuacja w życiu zawodowym pani Anny, bardzo ją przeżyła. Po kilku dniach urlopu pani Anna miała wrócić do pracy, pojechać najpierw do innego oddziału firmy. Szybko zorientowano się, że pani Anna tam nie dotarła. Ostatnie wiadomości wysyłała z pociągu, pisząc, że już dojechała na miejsce.

Rodzeństwo zawiadomiło policję i skontaktowało się z Itaką. Nawiązaliśmy kontakt z kilkoma oddziałami firmy pani Anny, jednak w żadnym nie widziano jej ostatnio. Itaka przystąpiła do publikacji zdjęć zaginionej. Po kilku dniach dotarły do nas pierwsze informacje, że zaginioną widziano na południu Polski.

[35] *Historie zaginionych*, „Fundacja Itaka", http://www.zaginieni.pl/jak-pomagamy/poszukiwanie-zaginionych/odnalezli-sie/historie-zaginionych/ [dostęp: 18.06.2019 r.].

Przekazaliśmy je policji, która starała się ustalić, czy była to pani Anna. Niestety wtedy nie udało jej się znaleźć. Rodzina nie traciła nadziei na powrót pani Anny. Wciąż ponawialiśmy publikacje z wizerunkiem zaginionej, rozszerzyliśmy zakres działań o teren południowej Polski oraz media ogólnopolskie.
Po kilku tygodniach pani Anna sama wróciła do domu. Mówiła, że sytuacja zawodowa była dla niej na tyle przykra i przygnębiająca, że potrzebowała dłuższej przerwy, aby przemyśleć, co powinna zrobić[36].

Ciężka sytuacja materialna oraz konflikty rodzinne przyczyną zaginięcia Ilony, 17 lat

Ilona mieszkała wraz z siedmioma osobami w jednopokojowym mieszkaniu. Dziewczyna nie miała własnego łóżka, spała na podłodze. Ciężkiej sytuacji materialnej towarzyszyły też konflikty rodzinne. Dziewczyna często kłóciła się z matką, która nie interesowała się jej sprawami, była zaś skłonna do awantur. Nastolatka kilkakrotnie uciekała z domu, ale zawsze po paru dniach wracała.
Pewnego dnia po powrocie ze szkoły Ilona zabrała swoje rzeczy osobiste i wyszła z domu. Tym razem jednak nie wróciła po kilku dniach. Matka zgłosiła zaginięcie córki na policję, a po 9 miesiącach także do Fundacji Itaka.
Informację o poszukiwaniu nastolatki zespół ITAKI opublikował na swojej stronie www.zaginieni.pl, rozesłano także komunikaty do portali internetowych, mediów ogólnopolskich oraz lokalnych. Po pewnym czasie pracownicy ITAKI odnaleźli profil zaginionej na portalu nk.pl i zaoferowali pomoc psychologiczną i prawną. Działania te szybko przyniosły skutek. ITAKA otrzymała informację, że Ilona spodziewa się dziecka i mieszka ze swoim chłopakiem u jego rodziców. Ci myśleli, że Ilona jest pełnoletnia, a jej rodzicie wyrzucili ją z domu. Dziewczyna zaniepokoiła się, że będzie musiała wrócić do domu.
Poprzez informatora ITAKA skontaktowała się z nastolatką i zaoferowała pomoc prawną. Ilona mogła wystąpić do sądu rodzinnego z wnioskiem o wydanie zezwolenia na zawarcie związku małżeńskiego. Takie rozwiązanie dawałoby jej pełną zdolność do czynności prawnych, jaką posiadają osoby pełnoletnie. Również rodzina, u której przebywała Ilona, mogła wystąpić do sądu rodzinnego o ustanowienie jej rodziną zastępczą dla dziewczyny, jednak w przypadku odmowy sądu, dziewczynie groziło trafienie do placówki opiekuńczej.
Po otrzymaniu tych informacji Ilona zadzwoniła do ITAKI. Razem ze swoim partnerem zdecydowali, że wystąpią do sądu o zgodę na małżeństwo. Nastolatka pojawiła się także na komisariacie policji, gdzie spotkała się z matką. Matka dowiedziała, się, gdzie córka przebywa i policja zamknęła poszukiwania. Ilona szczęśliwie urodziła dziecko, zaś do czasu uzyskania przez nią zdolności do czynności prawnych opiekunami dziecka zostali rodzice jej chłopaka[37].

Rozwód rodziców przyczyną zaginięcia Tomka, 16 lat

Zaginięcie Tomka zgłosiła do ITAKI jego mama. Wcześniej jeden z pracowników Fundacji znalazł ogłoszenie o poszukiwaniach chłopca i zadzwonił na policję, oferując pomoc w poszukiwaniach. O propozycji Fundacji policjant poinformował mamę Tomka, która chętnie z pomocy skorzystała.
Mama Tomka opowiedziała o okolicznościach jego zaginięcia: ostatni raz widziany był na dworcu PKP, kiedy kupował bilet w nieznanym kierunku. Mama nie wiedziała skąd miał pieniądze na bilet. Na monitoringu widać było, że Tomek był przygotowany na wyjazd: zmienił kolor włosów, miał spakowaną walizkę, wziął ubrania z domu. Mama dowiedziała się także, że kupił nową kartę do telefonu, ale nikomu nie podał numeru.
W ubiegłym roku rodzice Tomka rozwiedli się, a on przeżył wtedy ciężkie załamanie, miał kilka prób samobójczych. Leczył się w poradni psychiatrycznej i neurologicznej. Tomek nie mógł też zdecydować się, z którym z rodziców chciałby mieszkać i kilkakrotnie przeprowadzał się od mamy do taty, aby po kilku tygodniach znów zmienić zdanie. Dzień przed zaginięciem spotkał się ze swoim ojcem i podobno znów

[36] Tamże.
[37] Tamże.

chciał się do niego przeprowadzić, jednak tym razem ojciec nie zgodził się od razu i powiedział, że musi to przemyśleć. Ojciec w tym czasie związał się z nową partnerką. Tomek miał bardzo bujną wyobraźnię i dużo fantazjował o swojej przyszłości.
Fundacja ITAKA rozpoczęła poszukiwania. W czasie poszukiwań matka regularnie kontaktowała się z psychologiem Fundacji pod numerem 116 000. W trakcie tych rozmów okazało się, że Tomek jest uwikłany w konflikt między rodzicami. Za namową Fundacji matka skontaktowała się też z terapeutą syna, aby sprawdzić, czy wspominał o planowanej ucieczce. Psycholog ITAKI wysłał do Tomka wiadomość na portalach internetowych z prośbą o kontakt pod numerem 116 000.
Wkrótce mama Tomka dowiedziała się, że miał on zaoszczędzone pieniądze i że mówił kolegom o zamiarze wyjazdu do Holandii. Fundacja ITAKA rozpoczęła działania na terenie Holandii oraz skontaktowała się z tamtejszym Czerwonym Krzyżem, aby poprosić o pomoc w poszukiwaniach. Mama zaginionego przekazała Fundacji kontakt do znajomego syna, który przeprowadził się do Holandii. Okazało się także, że Tomek tuż przed ucieczką zakładał nowe konta na portalach społecznościowych, gdzie podawał, że mieszka w Niemczech. ITAKA zaczęła szukać także i tam. Wkrótce okazało się, że Tomek zaczął odzywać się do swoich znajomych przez portale społecznościowe. Twierdził, że jest we Francji i potrzebuje pomocy. Matka napisała do Tomka, ten odpowiedział, że faktycznie przebywa we Francji i że chce, aby go odebrać. Po chłopca pojechał ojciec – matka stwierdziła, że zrozumiała, że musi pozwolić mu bardziej włączyć się w wychowanie syna. Do tej pory cała odpowiedzialność za jego leczenie brała na siebie.
Mama poprosiła też Fundację o pomoc w znalezieniu ośrodka, który mógłby pomóc w leczeniu Tomka. Bardzo poprosiła też o wskazówki dotyczące tego, jak rozmawiać z Tomkiem po jego powrocie do domu – była bardzo zdenerwowana zaistniałą sytuacją i nie chciała dopuścić do ponownej ucieczki[38].

Poszukiwania w Puszczy Kampinoskiej

Natychmiastowa, dobrze zorganizowana akcja poszukiwawcza przeprowadzona przez policjantów z KPP w Sochaczewie przy zaangażowaniu funkcjonariuszy CPOZ KGP, strażaków, wykorzystania Mobilnego Centrum Wsparcia Poszukiwań KGP oraz wykorzystaniu śmigłowca policyjnego i psa tropiącego doprowadziła do odnalezienia 72-letniej kobiety.
Zaginiona poinformowała telefonicznie swoją rodzinę, że zagubiła się w lesie. Pomimo intensywnych działań poszukiwawczych z udziałem miejscowych funkcjonariuszy Policji, Straży Pożarnej (PSP i OSP), użycia śmigłowca policyjnego oraz psa tropiącego, a także utrzymywania stałego kontaktu telefonicznego z zaginioną, nie zdołano ustalić jej lokalizacji. Ok. 1:00 kontakt ten został zerwany. Jeszcze w godzinach nocnych w działania poszukiwawcze za zaginioną włączyło się również Centrum Poszukiwań Osób Zaginionych, wysyłając na miejsce Mobilne Centrum Wsparcia Poszukiwań z 3-osobową załogą. Poszukiwania zaginionej kobiety prowadzone były nieprzerwanie przez całą noc. Do godz. 10.00 w dniu 26 lutego 2015 r., mimo bardzo trudnych warunków terenowych, przeszukano około 660 ha leśnych.
W działania poszukiwawcze zaangażowano ponad 200 osób. Dwukrotnie użyto policyjnego śmigłowca, a na miejsce przybyły również 2 wiatrakowce straży pożarnej. Po godz. 10.00 w miejsce prowadzonych działań skierowano dodatkowo 2 funkcjonariuszy CPOZ KGP w celu wsparcia poszukiwań poprzez użycie bezzałogowego statku latającego. Około godz. 11.40 na jednej z dróg przeciwpożarowych biegnących przez kompleks leśny Kampinoskiego Parku Krajobrazowego jeden z patroli pieszych złożony z policjantów KPP w Sochaczewie odnalazł zaginioną, której na miejscu udzielono niezbędnej pomocy (data publikacji 2.03.2015 r.)[39].

[38] Tamże.
[39] *Poszukiwania w Puszczy Kampinoskiej*, http://childalert.pl/cha/aktualnosci/2960,Poszukiwania-w-Puszczy-Kampinoskiej.html [dostęp: 18.06.2019 r.].

Odnalezienie osoby zaginionej po 23 latach na podstawie materiału genetycznego pobranego od jej matki (dziennik wschodni.pl)

Był rok 1992, gdy niespełna 30-letni, cierpiący na schizofrenię mężczyzna, wyszedł z zakładu opiekuńczo-leczniczego w Celejowie. Tam widziano go po raz ostatni.

Mieszkaniec powiatu lubelskiego nie wrócił do domu. Jego rodzina zgłosiła zaginięcie na policję, ale poszukiwania nie przynosiły rezultatów. Po latach, już w XXI wieku, na Śląsku trafiono na bezdomnego, który stracił pamięć. Nikt nie łączył tych dwóch spraw. Dwa lata temu mężczyzna otrzymał nową tożsamość.

Przełom nastąpił w tym roku.

Puławscy funkcjonariusze ponownie wrócili do sprawy zaginionego na początku lat 90. mężczyzny. Od jego matki pobrali materiał genetyczny i porównali go z policyjną bazą danych. To był strzał w dziesiątkę. Specjaliści z policyjnego laboratorium nie mieli wątpliwości. Materiał pasował tylko do jednej osoby – bezdomnego ze Śląska.

Funkcjonariusze powiadomili już matkę zaginionego, której trudno było uwierzyć w tę wiadomość. Obecnie jej syn ma 52 lata, a ona sama z racji swojego wieku nie jest w stanie się nim zaopiekować. W związku z tym mężczyzna prawdopodobnie nie wróci w swoje rodzinne strony.

Odnaleziony po latach, na wniosek policji, ma otrzymać pomoc z opieki społecznej i zostać na Śląsku. Na drodze sądowej przywrócona ma zostać mu także jego poprzednia tożsamość. Nie wszyscy chcą zostać znalezieni.

Dlaczego funkcjonariusze tak późno zdecydowali się na pobranie DNA od matki zaginionego? Okazuje się, że to normalna procedura.

– Nie jesteśmy w stanie prowadzić fizycznych poszukiwań każdego zaginionego przez tak długi czas, bo takich spraw mielibyśmy tysiące. Zwykle poszukiwania trwają do pięciu lat, ale co jakiś czas wracamy do starych spraw. Tak stało się w tym przypadku – mówi podkom. Marcin Koper, rzecznik puławskiej policji.

Sylwia Koczan, dyrektor Fundacji Itaka, która zajmuje się poszukiwaniami osób zaginionych, nie pamięta innego przypadku osoby odnalezionej po tak długim czasie. Jak podkreśla, informacje o miejscu pobytu większości zaginionych udaje się ustalić w trakcie pierwszego roku. Należy jednak pamiętać, że nie wszyscy chcą zostać znalezieni.

– Najtrudniej jest znaleźć te osoby, które decydują się na świadomą ucieczkę, np. przed odpowiedzialnością finansową w związku z zaciągniętymi zobowiązaniami. Ten problem dotyczy także osób młodych, które z powodu konfliktu z rodzicami uciekają z domów. Bywają takie przypadki, w których osoba poszukiwana sama prosi policję o wykreślenie jej z listy osób zaginionych – mówi Sylwia Koczan[40].

[40] R. Szczęch, *Wyszedł i nie wrócił. Jakim cudem odnaleźli go po 23 latach?*, https://www.dziennikwschodni.pl/pulawy/wyszedl-i-nie-wrocil-jakim-cudem-odnalezli-go-po-23-latach,n,1000170943.html [dostęp: 4.06.2019 r.].

9. RYZYKO SAMOBÓJSTWA WŚRÓD OSÓB ZAGINIONYCH[41]

Policjant, zbierając informacje o osobie zaginionej, powinien zwrócić uwagę na najistotniejsze elementy wskazujące na to, że osoba zaginiona mogła popełnić samobójstwo. W trakcie rozmowy z rodziną, znajomymi, należy zebrać jak najwięcej informacji o osobie zaginionej, oraz zadać sobie pytanie, czy osoba zaginiona należy do grup ryzyka zagrożonych samobójstwami? Należą do nich:

- ludzie chorzy psychicznie (depresja, uzależnienia, zaburzenia osobowości);
- ludzie po próbach samobójczych (także, jeśli zapowiadali samobójstwo);
- młodzi dorośli (z kryzysem, problemami rodzinnymi);
- ludzie w sytuacjach traumatycznych i kryzysach związanych ze zmianami życiowymi (kryzys relacji partnerskiej, strata partnera, chroniczne bezrobocie, kryminalność – przede wszystkim wypadki samochodowe, okaleczenia, uśmiercenie innej osoby).

Osoby dorosłe popełniają samobójstwa najczęściej z poniższych pobudek:

- strata kogoś bliskiego na skutek śmierci, rozwodu, separacji;
- przeżywanie poważnych problemów osobistych i zawodowych;
- brak umiejętności poradzenia sobie/rozwiązania trudnej życiowej sytuacji;
- używanie alkoholu w sposób szkodliwy lub ryzykowny (picie szkodliwe, picie ryzykowne);
- doznanie fizycznego lub/i psychicznego urazu (np. przemoc, gwałt);
- przewlekła, ciężka lub nieuleczalna, choroba somatyczna (np. nowotwór), zwłaszcza gdy niedawno usłyszała diagnozę albo leczenie, z którym wiązała nadzieje, okazało się nieskuteczne;
- trudności finansowe, pogorszenie warunków socjalnych;
- samotność, brak kontaktów społecznych, mieszkanie samemu;
- przeżywanie smutku, stanów depresyjnych, przygnębienia;
- zdiagnozowane choroby psychicznej;
- doświadczenie ostrego lub przewlekłego stresu z innych niż wskazane powyżej powodów.

Samobójstwa wśród dzieci i młodzieży – częste przyczyny:

- problemy egzystencjalne (brak sensu życia, zagubienie w świecie, osamotnienie, nieumiejętność nawiązywania kontaktu z rówieśnikami);
- ucieczka od sytuacji ocenianej jako nie do zniesienia, zwykle z elementami samotności i desperacji;
- chęć połączenia się ze zmarłą, bliską osobą (ten czynnik jest związany z magicznym myśleniem dziecka);
- konflikt z członkami rodziny (poczucie niezrozumienia przez rodziców, utrata kontaktu z rodzicami, brak rodziców w domu, poczucie odrzucenia przez rodziców lub zrobienia im zawodu, zbyt duże wymagania ze strony rodziców, również konflikt między rodzicami a rodzeństwem);

[41] *Ryzyko samobójstwa wśród osób zaginionych*, http://www.zaginieni.pl/wp-content/uploads/2014/12/ulotka_samobojstwa.-nowa.pdf [dostęp: 24.06.2019 r.].

- konflikt z sympatią;
- trudności w nauce w szkole;
- prymitywna reakcja krótkiego spięcia, np. w sytuacji zagrażającej kary ze strony rodziców lub nauczycieli czy kompromitacji oraz chęć wywarcia wrażenia na kimś bliskim; w tym przypadku zwykle chodzi o próbę samobójczą o charakterze demonstracyjnym i teatralnym.

Częste zachowania osób zagrożonych samobójstwami:
- mówi o popełnieniu samobójstwa lub porusza tematy związane ze śmiercią;
- jest bardzo zainteresowana problematyką śmierci i umierania;
- podjęła już wcześniej próbę odebrania sobie życia;
- drastycznie zmienia swoje zachowanie, przyzwyczajenia;
- ma problemy z jedzeniem i spaniem (utrata apetytu lub objadanie się, bezsenność lub nadmierna senność);
- wycofuje się z kontaktów towarzyskich i pod wpływem nastroju zrywa przyjaźnie;
- traci zainteresowanie rodziną, pracą i otoczeniem;
- rezygnuje z dotychczasowych zainteresowań, rozrywki, hobby;
- przygotowuje się do śmierci: rozdaje ważne rzeczy, pisze testament, porządkuje swoje sprawy;
- podejmuje nieadekwatne do sytuacji, ryzykowne działania;
- przestaje dbać o swój wygląd zewnętrzny;
- zwiększa spożycie alkoholu i pod jego wpływem wyraża sugestie, że nikt jej nie lubi;
- nie rozumie, że życie jest trudne i nawet bliscy nie chcą pomóc;
- uskarża się na objawy przewlekłego stresu, np. bóle głowy i bezsenność;
- ulega skrajnym wahaniom nastroju – jest drażliwa, agresywna oraz pobudliwa lub apatyczna;
- obniża aktywność i efektywność w pracy;
- po stanie depresji nagle przechodzi do stanu zadowolenia, poprawia mu się nastrój (zwykle oznacza to podjęcie decyzji o samobójstwie).

Obszary do weryfikacji w przypadku zaginięcia dziecka/nastolatka:
1. Czy wydarzyła się w życiu dziecka jakaś trudna sytuacja (pamiętaj o subiektywności oceny) – coś nietypowego, innego, odbiegającego od codzienności, emocjonującego, coś za co mogła spotkać go kara, coś co mogło go upokorzyć?
2. Czy niedawno zmarł ktoś z członków rodziny? (kto, czy byli sobie bliscy?).
3. Jakie były relacje w rodzinie – z rodzicami, rodzeństwem? Czy pojawił się jakiś konflikt?
   Jakimi cechami można określić rodziców – konfliktowi, nadmiernie kontrolujący, nadmiernie wymagający, nadopiekuńczy, obojętni, inne?
4. Jakie wymagania mają rodzice wobec dziecka? Czy oczekują sukcesów, wywierają presję, motywują? (zwróć uwagę np. na dodatkowe zajęcia itp.).
5. Czy rodzice poświęcają czas dziecku? (sposoby wspólnego spędzania czasu – poproś o przykłady, bo mogą to być tylko deklaracje).
6. Czy rodzice nadużywają alkoholu?
7. Czy miał kontakty z rówieśnikami, przyjaźnie? Czy był lubiany w grupie, akceptowany?
8. Czy miał sympatię? Czy pokłócił się z nią?
9. Jak sobie radził w szkole? (oceny, osiągnięcia, zachowanie). Czy był ostatnio jakiś ważny egzamin, wywiadówka?
10. Czy komuś opowiadał o smutku, braku zainteresowania w domu, samotności?
11. Czy występowały zachowania potocznie oceniane jako nieakceptowane społecznie? (wagary, kradzieże, poprzednie ucieczki, lekceważenie nauki/szkoły, przynależność do subkultur, sięganie po środki chemiczne).

Obszary do weryfikacji w przypadku zaginięcia osoby dorosłej:

1. Czy osoba miała próby samobójcze w przeszłości, samookaleczenia?
   (zwróć uwagę, że rodzina może ukrywać takie informacje, zwłaszcza w małej społeczności – obawa napiętnowania).
2. Czy leczyła się psychiatrycznie?
3. Czy doświadczyła niedawno jakiegoś kryzysu – kłótnia rodzinna, z przyjaciółmi, utrata pracy lub zmiana, utrata kogoś bliskiego (w tym rozwód, separacja), choroba jej lub kogoś z bliskich, trudności finansowe.
4. Czy nastąpiła jakaś zmiana w jej zachowaniu – ograniczenie kontaktów z bliskimi, rezygnacja z dotychczasowych zajęć, zmiana wyglądu zewnętrznego, problemy zdrowotne, zmiana stylu i efektywności pracy, rozdawanie rzeczy osobistych, porządkowanie swoich spraw, zmiana trybu funkcjonowania w sferze snu i odżywiania, sięganie po używki, zainteresowanie (rozmowy) tematem śmierci, wahania nastroju.

BIBLIOGRAFIA

Literatura

Maciejczyk R., *Child Alert w Polsce,* „Przedsiębiorstwo Przyszłości" – kwartalnik Uczelni Techniczno-Handlowej im. Heleny Chodkowskiej.

Akty prawne

Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2020 r. poz. 360).

Zarządzenie nr 48 Komendanta Głównego Policji z dnia 28 czerwca 2018 r. w sprawie prowadzenia przez Policję poszukiwania osoby zaginionej oraz w przypadku ujawnienia osoby o nieustalonej tożsamości lub znalezienia nieznanych zwłok oraz szczątków ludzkich (Dz. Urz. KGP poz. 77).

Zarządzenie nr 26 KGP z dnia 10 lipca 2017 r. w sprawie wykonywania przez Policję zadań związanych z przetwarzaniem informacji o wynikach analizy kwasu deoksyrybonukleinowego (DNA) oraz prowadzeniem bazy danych DNA (Dz. Urz. KGP poz. 48).

Netografia

Duża pomoc w poszukiwaniu zaginionych dzieci – Child Alert w aplikacji dla kierowców, w: „Informacyjny Serwis Policyjny", isp.policja.pl/isp/aktualnosci/9058,Duza-pomoc-w-poszukiwaniu-zaginionych-dzieci-Child-Alert-w-aplikacji-dla -kierowc.html.

Historie zaginion*ych, „Fundacja Itaka", http://www.zaginieni.pl/jak-pomagamy/pos*zukiwanie-zaginionych/odnalezli-sie/historie-zaginionych/.

Instrukcja postępowania – zabezpieczanie materiału biologicznego od osób za*ginionych oraz osób spokrewnionych z zaginionymi, http://clkp.policja.pl/clk/baza-danych-dna/mate*rialy-dla-policjant/109336,Materialy-dla-policjantow.html.

Kawczyńska A., Baza danych DNA i dopasowanie profili (nr 113/08.2014), gazeta.po*licja.pl/997/informacje/102179,Baza-danych-DNA-i-dopasowanie-profili-nr-113082014.html.*

Pasztelańska J., *Child Alert. Dlacz*ego tak rzadko pomaga szukać polskich dzieci?, https://weekend.gazeta.pl/weekend/1,152121,22465422,child-alert-dlaczego-tak-rzadko-pomaga-szukac-polskich-dzieci.html.

Poszukiwania w Puszczy Kampinoskiej, http://childalert.pl/cha/aktualnosci/2960,Poszukiwania-w-Puszczy-Kampino*skiej.html.*

*Ryzyko samobójstwa wśró*d osób zaginionych, http://www.zaginieni.pl/wp-content/uploads/2014/12/ulotka_samobojstwa.-nowa.pd*f.*

Szczęch R., *Wyszedł i nie wrócił. Jakim cudem odnaleźli go* po 23 latach?, https://www.dziennikwschodni.pl/pulawy/wyszedl-i-nie-wrocil-jakim-cudem-odnalezli-go-po-23-latach,n,10*00170943.html*.

Sąsiada T., Child Alert. Policja uruchomiła specjalną procedurę, by szukać dziewczynki porwanej w Białymstoku, https://finan*se.wp.pl/child-alert-policja-uruchomila-*specjalna-procedure-by-szukac-dziewczynki-porwanej-w-bialymstoku-6356883019511425a.

WYKAZ TYTUŁÓW WYDAWANYCH W SERII „MATERIAŁY DYDAKTYCZNE"

2009 r.

1. **M. Pilaciński**, *Materiały szkoleniowe dotyczące podstaw wiedzy z zakresu technologii oświetleniowej*
2. **ZTO CSP**, *Skrypt dla słuchaczy kursu specjalistycznego dla policjantów służby kryminalnej w komórkach techniki operacyjnej z zakresu prowadzenia obserwacji pieszej* (poufne)
3. **M. Pokrzywa**, *Wybrane aspekty prowadzenia postępowań przygotowawczych w sprawach o uprowadzenie małoletniego określonych w art. 211 k.k.*
4. **T. Maczuga**, *Taktyka i techniki interwencji. Zestaw zadań dla słuchaczy szkolenia zawodowego podstawowego*
5. **A. Grygutis, P. Sobiech, A. Wilisowski**, *Prowadzenie działań pościgowych przez Policję* (SP w Katowicach)
6. **P. Sielecki, P. Sobiech, D. Pluta**, *Broń palna* (SP w Katowicach)
7. **S. Liszkiewicz**, *Przeszukanie i czynności zbliżone do przeszukania*

2010 r.

8. **P. Górnik, J. Kaleta**, *Postępowanie mandatowe za wykroczenia skarbowe* (SP w Katowicach)
9. **J. Sterczewski, K. Fojcik**, *Strzelba gładkolufowa SDASS Imperator kal. 12/76* – wyd. II (SP w Katowicach)
10. **S. Korecki,** *Postępowanie w sprawach nieletnich – cz. II* (SP w Katowicach)
11. **R. Maj, J. Zając**, *Zasady wypełniania meldunku informacyjnego*
12. **M. Bondel**, *Ogumienie. Podstawowe zagadnienia*
13. **H. Purzyńska,** *Sprawdzanie osób, pojazdów, dokumentów, rzeczy w KSIP. Ćwiczenia dla słuchaczy*
14. **A. Lazur (red.)**, *Kazusy z prawa karnego materialnego. Suplement – rozwiązania kazusów*
15. **W. Radecki, M. Śrubka**, *Przyjęcie informacji o przestępstwie i przesłuchanie świadka*
16. **D. Boruszewski, R. Kobryś**, *Kontrola transportu drogowego. Pojazdy nienormatywne – szczegółowe regulacje prawne* (stan prawny na 31.01.2010 r.)
17. **J. Misiak**, *Wykonywanie poleceń uprawnionych organów oraz udzielanie pomocy i asysty*
18. **W. Łabuz,** *Przeszukanie osoby, pomieszczeń i rzeczy*
19. **R. Maj, J. Zając (red.)**, *Poszukiwanie osób i rzeczy oraz ujawnienia sprawców przestępstw w ramach wybranych czynności operacyjno-rozpoznawczych i administracyjno-porządkowych*
20. **D. Baj, T. Fęcki, T. Grochowski, W. Halicki**, *Część szczególna prawa karnego materialnego i prawa wykroczeń*
21. **R. Kobryś, A. Sałkowska**, *Zatrzymanie pojazdu do kontroli. Zakres podstawowy*
22. **P. Górnik**, *Podstawy prawne funkcjonowania oraz zadania straży gminnych* (SP w Katowicach)
23. **W. Jasińska, V. Grudzień**, *Postępowanie nakazowe a wniosek oskarżyciela o skazanie bez przeprowadzania rozprawy* (SP w Katowicach)
24. **A. Lazur**, *Przepisy karne wybranych ustaw szczególnych*
25. **J. Wróbel, A. Chechelski**, *Współdziałanie Policji z wybranymi podmiotami odpowiedzialnymi za bezpieczeństwo i porządek publiczny* (SP w Katowicach)
26. **T. Stechnij, P. Wąsiel**, *Szkolenie strzeleckie – zbiór podstawowych materiałów pomocniczych dla słuchaczy szkolenia zawodowego podstawowego* (SP w Katowicach)
27. **M. Szlauer**, *Zjawisko przemocy domowej wobec kobiet* (SP w Katowicach)
28. **A. Kłosek, J. Wróbel**, *Obowiązki policjanta pełniącego służbę w PDOZ* (SP w Katowicach)
29. **A. Kłosek, W. Kreihs**, *Udzielanie informacji środkom masowego przekazu* (SP w Katowicach)

30. **T. Sibiela**, *Sprawdzenie i weryfikacja numeru identyfikacyjnego pojazdu podczas kontroli drogowej* (SP w Katowicach)

31. **A. Cichy, T. Mreńca**, *Prawne aspekty bezpieczeństwa w sieci internetowej (wybrane zagadnienia).* (SP w Katowicach)

32. **K. Bodzioch, D. Poważa**, *Postawy, stereotypy, wiedza i doświadczenie policjantów dzielnicowych na temat ofiar przemocy domowej na podstawie badań własnych* (SP w Katowicach)

33. **T. Maczuga, M. Milewski, W. Brzozowski**, *Wybrane elementy taktyki zatrzymania osób w pomieszczeniach*

34. **E. Ciborowska, T. Fęcki, E. Jakimiuk, D. Korolczuk**, *Część ogólna prawa karnego materialnego i prawa wykroczeń oraz elementy wstępu do prawoznawstwa*

35. **A. Dubińska-Donder, R. Idzikowski, M. Lis -Walewska**, *Wykonywanie czynności w sprawach o wykroczenia*

2011 r.

36. **R. Maj, J. Zając**, *Przestępstwa komputerowe*

37. **L. Dyduch**, *Policja a straż gminna (miejska) – realizacja uprawnień oraz stosowanie przez strażników gminnych (miejskich) środków przymusu bezpośredniego i broni palnej bojowej*

38. **R. Kobryś, R. Kuchar**, *Zasady ogólne stosowania urządzeń organizacji i bezpieczeństwa ruchu drogowego. Wyciąg z przepisów*

39. **M. Bogusz, I. Bogusz**, *Oględziny miejsca zdarzenia złożone pod względem organizacyjnym*

40. **A. Dyrda**, *Kontrola operacyjna. Wyciąg z aktów prawnych*

41. **T. Maczuga**, *Taktyka i techniki interwencji – zbiór materiałów szkoleniowych policji francuskiej*

42. **B. Kiliszek, W. Woźny**, *Rola i zadania dowódcy nieetatowej grupy rozpoznania minersko-pirotechnicznego na miejscu zdarzenia* (poufne)

43. **D. Szymanik**, *Badania techniczne pojazdów*

44. **L. Dyduch**, *Przygotowanie i dyslokacja służby patrolowej*

45. **R. Doliński, A. Gierak, J. Orłowski**, *Fotoradary*

46. **L. Dyduch**, *Wybrane przepisy prawne regulujące pracę spottersa*

47. **R. Socha, B. Kaczmarczyk**, *Wyspecjalizowane instytucje realizujące zadania na rzecz bezpieczeństwa. Cz. I – Formacje uzbrojone właściwe w sprawach bezpieczeństwa publicznego*

48. **G. Perz**, *Zasady zachowania się policjantów*

49. **R. Maj, J. Zając**, *Zasady wypełniania meldunku informacyjnego. Wydanie zaktualizowane i uzupełnione*

50. **J. Misiak**, *Przestępstwo a wykroczenie. Analiza porównawcza*

51. **Ł. Długołęcki**, *Nowoczesne systemy nawigacyjne wykorzystywane w służbie patrolowej na wodach*

52. **J. Przasnyski, R. Rozenek**, *Bezpieczeństwo i zagrożenia podczas pokonywania zakrętów na drodze*

53. **K. Bakalarczyk-Burakowska, P. Haraś, R. Lewandowski**, *Ustalanie sprawców przestępstw popełnianych za pośrednictwem Internetu*

54. **M. Wziątek, A. Przybylik**, *Tresura psów służbowych. Ćwiczenia obrończe*

55. **W. Różycki**, *Podstawowe zabiegi resuscytacji wobec tonących*

56. **K. Bakalarczyk-Burakowska, P. Haraś, R. Lewandowski**, *Cyberprzemoc*

57. **M. Król,** *Konwoje i doprowadzenia osób*

58. **K. Szczerbaty, K. Mikosza, T. Midro**, *Chemiczne środki obezwładniające stosowane przez polską Policję. Część I*

59. **G. Wiorowski, K. Lubryczyński**, *Tresura psów służbowych. Tropienie śladów ludzkich*

60. **L. Dyduch**, *Taktyka interwencji wobec wybranych kategorii osób*

2012 r.

61. **A. Walasek**, *Tresura psów służbowych. Posłuszeństwo ogólne*

62. **K. Bakalarczyk-Burakowska, P. Haraś, R. Lewandowski**, *Praktyczne wykorzystanie Systemu Poszukiwawczego Policji*

63. **Ł. Szwejkowski**, *Przestępstwa z nienawiści. Wybrane zagadnienia*

64. **Z. Mikulski**, *Motocyklowa asysta honorowa*

65. **A. Cholewski**, *Sposoby sprawdzania obiektów pod względem bezpieczeństwa minersko-pirotechnicznego*

66. **G. Leśniak, J. Kuźmiński, A. Wiśniewski**, *Kształtowanie ogólnej sprawności fizycznej w kontekście działań interwencyjnych funkcjonariuszy Policji*

67. **I. Kordas**, *Praktyczne aspekty pracy operacyjnej Policji. Tabele pomocnicze i założenia do ćwiczeń*

68. **A. Przekaziński, R. Szczech**, *Czas pracy kierowców*

69. **K. Bakalarczyk-Burakowska, P. Haraś, R. Lewandowski**, *Kazusy dotyczące zagadnień informatycznych*

70. **G. Perz, L. Dyduch**, *Wybrane akty prawne do realizacji zajęć dydaktycznych z zakresu prewencji na szkoleniu zawodowym podstawowym*

71. **D. Golicki, H. Kowalik**, *Budowa i działanie broni palnej krótkiej. Pytania i odpowiedzi*

72. **M. Prokopczyk, R. Ośka, M. Hańczuk**, *Tresura psów służbowych. Wyszukiwanie zapachów materiałów wybuchowych*

73. **M. Zbrzeżny, P. Mroczkowski, M. Bocian**, *Bezpieczeństwo podczas hamowania awaryjnego*

74. **M. Zbrzeżny, P. Mroczkowski, M. Bocian**, *Pozycja kierującego za kierownicą*

75. **D. Baj, D. Bober**, *Kary i środki karne na gruncie Kodeksu karnego i Kodeksu wykroczeń*

76. **D. Cyma-Końska**, *Interwencja policyjna wobec przemocy w rodzinie*

77. **K. Szczerbaty, K. Mikosza, T. Midro**, *Chemiczne środki obezwładniające stosowane przez polską Policję. Część II*

78. **D. Chodziński**, *Pranie pieniędzy jako jedna z form działania zorganizowanych grup przestępczych*

79. **A. Rybicka-Nowek**, *Wybrane zagadnienia z zakresu praw człowieka. Poradnik dla nauczyciela policyjnego*

80. **J. Konieczny, B. Hajdacki**, *Pistolety maszynowe wykorzystywane w Policji*

81. **A. Walasek**, *Tresura psów służbowych. Psy do wyszukiwania zapachów narkotyków*

82. **S. Ronowicz, I. Bogusz, D. Śledziewski, W. Weremko**, *Podstawowe wiadomości z fotografii kryminalistycznej*

2013 r.

83. **M. Pilaciński, R. Szczech, D. Szymanik**, *Układy kierownicze pojazdów*

84. **I. Bogusz, M. Bogusz**, *Technika kryminalistyczna – ślady biologiczne*

85. **D. Bober, D. Baj**, *Odpowiedzialność dyscyplinarna policjanta*

86. **R. Kobryś**, *Potrącenie pieszego – wybrane zagadnienia z zakresu rekonstrukcji wypadku drogowego*

87. **Ł. Szwejkowski**, *Korupcja – wybrane zagadnienia*

88. **G. Jankowski**, *Etyka zawodowa policjanta w aspekcie wybranych przymiotów osobowych*

89. **M. Zbrzeżny, P. Mroczkowski, D. Kulikowski**, *Kierowanie ruchem drogowym*

90. **K. Mikosza**, *Rola i zadania Policji w zwalczaniu terroryzmu*

91. **R. Socha, M. Karpeta**, *Dziecko jako ofiara przemocy*

92. **D. Cyma-Końska**, *Zatrzymanie osoby jako środek przymusu*

93. **R. Maj**, *Poszukiwanie osób zaginionych oraz postępowanie w przypadku ujawnienia osoby o nieustalonej tożsamości*

94. **M. Śrubka**, *Karnoprocesowe aspekty zabezpieczania mienia*

95. **M. Lis-Walewska, A. Mańko-Czajka**, *Środki oddziaływania wychowawczego stosowane wobec sprawcy wykroczenia*

96. **B. Krzemień**, *Resuscytacja krążeniowo-oddechowa (Basic Life Support – BLS)*

97. **A. Pawłowski, J. Pośpiech**, *Podstawy interwencji policyjnych ze szczególnym uwzględnieniem zasad podejmowania czynności wobec osób z zaburzeniami psychicznymi oraz nosicieli wirusa HIV*

98. **K. Zalewski**, *Zdarzenia zakłócające prawidłowy przebieg służby w PDOZ*

99. **G. Perz**, *Wybrane zagadnienia historii Policji*

100. **D. Szymanik**, *Oświetlenie nowoczesnych samochodów a bezpieczeństwo jazdy w warunkach nocnych*

101. **G. Winnicki**, *Zacięcia broni palnej krótkiej*

102. **K. Zaranek**, *Oględziny pojazdu jednośladowego na przykładzie motocykla Honda CBX 750*

103. **D. Śledziewski**, *Dowód osobisty – zabezpieczenia stwierdzające autentyczność dokumentu*

104. **I. Bogusz**, *Dokumentacja fotograficzna z oględzin miejsca zdarzenia z uwzględnieniem makrofotografii i fotografii w świetle UV*

105. **W. Nienałtowski, R. Nienałtowski**, *Administracyjno-prawne aspekty wydawania pozwolenia na broń palną*

106. **S. Hołoweńko, Z. Jagielski, R. Szczech**, *Technika kierowania samochodem*

107. **D. Baj, D. Bober, J. Golat**, *Wybrane przestępstwa przeciwko mieniu – w świetle aktualnego orzecznictwa*

108. **G. Perz, L. Dyduch**, *Wybrane akty prawne do realizacji zajęć dydaktycznych z zakresu prewencji szkolenia podstawowego zawodowego (stan prawny na 3.12.2013 r.)*

109. **M. Śrubka**, *Przesłuchanie świadka w procesie karnym*

2014 r.

110. **M. Walczuk, M. Bogusz, I. Bogusz**, *Ślady biologiczne – analiza mechanizmu powstawania plam krwi i możliwości jej wykorzystania w procesie wykrywczym*

111. **M. Łojek, J. Setniewska**, *Wybrane akty wykonawcze z zakresu kontroli ruchu drogowego*

112. **P. Kreczmański, P. Pińczuk**, *Tresura psów służbowych. Szkolenie psów tropiących*

113. **M. Śrubka, B. Waszkiewicz**, *Postępowanie sprawdzające i postępowanie w niezbędnym zakresie (art. 307 i 308 kpk)*

114. **D. Boruszewski, M. Jackowski, S. Hołoweńko**, *Wymagane dokumenty podczas wykonywania przewozu drogowego*

115. **A. Rybicka, K. Winnicka**, *Legitymowanie osób transeksualnych*

116. **L. Dyduch, K. Świerczewski, W. Biedrzycki**, *Użycie lub wykorzystanie środków przymusu bezpośredniego przez policjantów*

117. **A. Idzikowski**, *Szkolenie strzeleckie. Bezpieczeństwo – charakterystyka zagadnienia*

118. **A. Mańko-Czajka**, *Postępowanie przyspieszone w sprawach o wykroczenia*

119. **D. Cyma-Końska**, *Zatrzymanie osoby jako środek przymusu (wydanie II)*

120. **K. Bakalarczyk-Burakowska, R. Lewandowski, T. Siemianowski**, *Krajowy System Informacyjny Policji w teorii i praktyce. Ćwiczenia*

121. **S. Klimaszewski**, *Wybrane elementy postępowania w sprawach nieletnich – część I*

122. **M. Śrubka, B. Waszkiewicz**, *Świadek wykroczenia*

123. **S. Ronowicz**, *Fotografia kryminalistyczna. Przewodnik do prac praktycznych*

124. **W. Biedrzycki, K. Świerczewski**, *Charakterystyka funkcjonowania dzielnicowego w Policji*

125. **R. Nienałtowski**, *Wybrane przestępstwa i wykroczenia dotyczące broni palnej i amunicji*

126. **W. Weremko**, *Dokumentacja uzupełniająca z oględzin miejsca zdarzenia. Szkice i plany*

127. **D. Baj, D. Bober, J. Golat**, *Wybrane przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu – w świetle aktualnego orzecznictwa*

2015 r.

128. **M. Śrubka, D. Korolczuk, A. Przybylik**, *Policjant jako oskarżyciel publiczny w sprawach o wykroczenia*

129. **P. Chelber, P. Winnicki**, *Podstawy łączności w Policji*

130. **K. Bakalarczyk-Burakowska, R. Lewandowski, T. Siemianowski**, *Przygotowanie policjanta do wykorzystania przez Policję dorobku prawnego Schengen*

131. **M. Śmiałek**, *Subkultury młodzieżowe w Polsce – wybrane zagadnienia*

132. **J. Misiak, J. Golat**, *Karne i administracyjne aspekty wprowadzenia do obrotu paliwa niespełniającego norm jakościowych. Wpływ wadliwego jakościowo paliwa na środowisko naturalne*

133. **R. Lewandowski, T. Siemianowski**, *Zastrzeganie dokumentów tożsamości – System Dokumenty Zastrzeżone*

134. **M. Komosiński, A. Pawłowski, C. Suszyński**, *Zasady przyjmowania, przekazywania i zwalniania osób umieszczonych w pomieszczeniach dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia*

135. **R. Rozenek**, *Wideorejestratory PolCam i Videorapid 2. Obsługa urządzeń*

136. **L. Dyduch**, *Bezpieczeństwo w czasie realizacji czynności i działań policyjnych*

137. **I. Bogusz, M. Bogusz**, *Ślady kryminalistyczne – dla słuchaczy szkolenia zawodowego podstawowego*

138. **A. Czekaj, R. Grabski**, *Obserwacja jako metoda pracy operacyjnej* (poufne)

139. **R. Grabski, A. Czekaj**, *Błędy występujące w obserwacji* (poufne)

140. **G. Sadowski, Z. Herbuś**, *Sposoby radzenia sobie ze stresem podczas prowadzenia obserwacji* (poufne)

141. **D. Baj, D. Bober, J. Golat**, *Wybrane przestępstwa przeciwko działalności instytucji państwowych oraz samorządu terytorialnego w świetle aktualnego orzecznictwa*

142. **R. Rozenek, J. Przasnyski, M. Gemza**, *Kwalifikacja zdarzeń drogowych oraz polecenia i sygnały wydawane przez policjanta na miejscu zdarzenia drogowego*

143. **M. Śrubka**, *Formy popełnienia przestępstwa*

144. **R. Idzikowski**, *Analiza wykroczenia z art. 86 i 87 kw*

145. **J. Golat**, *Wybrane przestępstwa przeciwko wymiarowi sprawiedliwości i wiarygodności dokumentów – z przykładami aktualnego orzecznictwa*

146. **M. Jackowski**, *Procedury postępowania policjanta przy wypadku z udziałem pojazdu przewożącego żywe zwierzęta*

147. **D. Cyma-Końska, R. Wójcik**, *Kontrola osobista a przeszukanie*

148. **L. Dyduch**, *Znaczenie odprawy do służby prewencyjnej*

149. **A. Twardo**, *Przyjmowanie i pobyt osób doprowadzonych do izb wytrzeźwień*

2016 r.

150. **R. Kobryś, R. Kuchar, J. Kozłowski**, *Zasady ogólne stosowania urządzeń organizacji i bezpieczeństwa ruchu drogowego. Wyciąg z przepisów, wydanie II poprawione*

151. **Ł. Wilczak, W. Kucyk**, *Ogniowy sposób inicjowania wybuchu*

152. **A. Krajewska, D. Baj, R. Wróblewski**, *Immunitet dyplomatyczny – historia, zakres, obowiązywanie na gruncie prawa karnego i prawa wykroczeń*

153a. **G. Perz, L. Dyduch**, *Wybrane akty prawne do realizacji zajęć dydaktycznych w zakresie służby prewencyjnej Policji. Część I*

153b. **G. Perz, L. Dyduch**, *Wybrane akty prawne do realizacji zajęć dydaktycznych w zakresie służby prewencyjnej Policji. Część II*

154. **A. Twardo**, *Policyjne izby dziecka – zarys problematyki*

155. **K. Świerczewski,** *Wybrane zagadnienia dotyczące zatrzymania osób przez Policję*

2017 r.

156. **K. Bakalarczyk-Burakowska**, *Ochrona praw autorskich materiałów publikowanych w Internecie*

157a. **G. Perz, L. Dyduch**, *Wybrane akty prawne do realizacji zajęć dydaktycznych w zakresie służby prewencyjnej Policji. Część I.* Wydanie II uzupełnione

157b. **G. Perz, L. Dyduch**, *Wybrane akty prawne do realizacji zajęć dydaktycznych w zakresie służby prewencyjnej Policji. Część II.* Wydanie II uzupełnione

158. **E. Jakimiuk**, *Wybrane akty prawne z zakresu wstępu do prawoznawstwa oraz prawa karnego materialnego i prawa wykroczeń*

159. **E. Jakimiuk**, *Wybrane akty prawne z zakresu przepisów karnych ustaw szczególnych*

160. **L. Dyduch**, *Korzystanie przez policjantów z pomocy określonych prawnie podmiotów podczas wykonywania obowiązków służbowych*

161. **R. Idzikowski**, *Instytucja świadka w procesie karnym*

162. **E. Jakimiuk**, *Wybrane akty prawne z zakresu prawa karnego procesowego*

163. **E. Jakimiuk**, *Wybrane akty prawne z zakresu wykonywania poleceń uprawnionych organów oraz udzielania pomocy i asysty*

164. **E. Jakimiuk**, *Wybrane akty prawne z zakresu procesowego prawa wykroczeń*

165. **W. Weremko**, *Dowód osobisty „wzór 2015" – zabezpieczenia* (opublikowane tylko w wersji elektronicznej)

166. **M. Lis-Walewska, J. Golat**, *Wybrane wykroczenia i przestępstwa popełniane na wodach i terenach przywodnych*

167. **T. Midro**, *Bezpieczeństwo imprez masowych*

2018 r.

168. **M. Śmiałek**, *Mediacja w sprawach nieletnich (wybrane zagadnienia)*

169. **M. Wawryn**, *Doprowadzenie osoby do wytrzeźwienia – uprawnienia i obowiązki policjanta*

170. **J. Misiak, K. Smolarek**, *Wybrane aspekty instytucji świadka incognito*

171. **K. Rejmer**, *Uprowadzenie dla okupu – rys ogólny i aspekty prawne*

172. **D. Golicki**, *Budowa i działanie broni palnej długiej. Pytania i odpowiedzi*

173. **Z. Mikulski**, *Rodzaje i sposoby oznaczeń umożliwiających identyfikację pojazdu*

174. **E. Jakimiuk**, *Część szczególna materialnego prawa wykroczeń – przewodnik i ćwiczenia*

175. **L. Dyduch**, *Wybrane aspekty taktyki interwencji policyjnych – cz. I. Bezpieczeństwo*

176. **R. Nienałtowski**, *Organizacja i zasady funkcjonowania Przyjaznego Pokoju Przesłuchań Dzieci*

177. **E. Jakimiuk**, *Elementy wstępu do prawoznawstwa oraz część prawa karnego materialnego i prawa wykroczeń – przewodnik i ćwiczenia*

178. **D. Chęsy, L. Dyduch**, *Żebractwo jako zjawisko patologii społecznej*

179. **M. Wysocka**, *Ustawowe znamiona wybranych wykroczeń przeciwko mieniu – tablice poglądowe z komentarzem*

2019 r.

180. **K. Świerczewski**, *Wybrane zagadnienia dotyczące doprowadzeń osób przez Policję – przepisy prawne*

181. **J. Kuźmiński**, *Współdziałanie patrolu dwuosobowego podczas zatrzymania niebezpiecznej osoby poruszającej się pojazdem. Wybrane przepisy prawne*

182. **K. Puławska, M. Komosiński**, *Zasadność legitymowania osób*

183. **M. Lis-Walewska**, *Pouczenie oraz mandat karny jako środki prawne reakcji na wykroczenia*

184. **C. Suszyński**, *Taktyka realizacji pościgów policyjnych*

185. **L. Dyduch**, *Wybrane aspekty taktyki interwencji policyjnych*

186. **J. Golat, D. Baj**, *Wybrane przestępstwa przeciwko życiu. Znamiona oraz aktualne orzecznictwo*

187. **J. Misiak, K. Smolarek**, *Osoba najbliższa w procesie karnym. Wybrane aspekty*

188. **M. Bojanowski, M. Śrubka**, *Zabezpieczenie majątkowe i tymczasowe zajęcie mienia ruchomego w postępowaniu przygotowawczym*

189. **K. Winnicka,** *Postępowanie z osobami znajdującymi się pod wpływem alkoholu*

190. **E. Ciborowska,** *Wybrane okoliczności wyłączające bezprawność czynu i winę*

2020 r.

191. **M. Śmiałek,** *Patologie społeczne – Wybrane zagadnienia*

192. **K. Rosłaniec, K. Franckiewicz** *Nowe uprawnienia Policji. Wybór przepisów*

193. **A. Twardo,** *Obowiązki oraz prawa osoby umieszczonej w PDOZ*

194. **A. Twardo,** *Sprawdzanie osób oraz kontrola pomieszczeń w PDOZ*

195. **A. Twardo,** *Wydarzenia nadzwyczajne w PDOZ – zarys problematyki*

196. **L. Dyduch,** *Wybrane aspekty taktyki interwencji policyjnych – Część III. Realizacja interwencji wobec niektórych kategorii osób*